

A

a bad loser	/ə bæd 'lu:zə/ galtzaile txar
a big deal	/ə 'big di:l/ garrantzitsu
a dark horse (Am. Eng.)	/ə dɑ:k 'hɔ:s/ enigma, ezezagun
a good deal	/ə 'gud di:l/ negozio on
(be) a good sport	/ə 'gud spɔ:t/ (zerbait) kiroltasunez hartu
a matter of time	/ə mətə əv 'taɪm/ denbora kontu
a shot in the dark	/ə 'ʃɒt ɪn ðə dɑ:k/ asmatu ezinik ibili
a tough call	/ə 'taf kɔ:l/ erabaki zail
abduct	/æb'dʌkt/ bahitu
ability	/ə'bɪləti/ trebetasun, gaitasun
abseiling instructor	/'æbseɪlɪŋ ɪnstrʌktə/ rappel-monitore
accept	/ək'sept/ onartu
acceptable	/ək'septəbl/ onargarri
accomplishment	/ə'kʌmplɪʃmənt/ lorpen
accurate	/'ækjərət/ zehatz; egiazko
achievement	/ə'tʃi:vmənt/ lorpen, arrakasta
advance notice	/əd'vɑ:ns nəʊtɪs/ aurretiko mezu (<i>give ~:</i> aurretiaz abisatu)
adventurous	/əd'ventʃərəs/ abenturazale
affluent	/'æflʊənt/ dirudun, aberats
afford	/ə'fɔ:d/ lorgarri, erosteko dirua iritsi
ahead of time	/əhed əv 'taɪm/ aurretiaz
alien	/'eɪliən/ estralurtar
amount	/ə'maʊnt/ kopuru
amuse	/ə'mju:z/ dibertitu
amusing	/ə'mju:zɪŋ/ dibertigarri, barregarri
ancestor	/'ænsəstə/ arbaso
annoying	/ə'nɔɪɪŋ/ molestatzan duen
anthem	/'ænthəm/ ereserki
appointment	/ə'pɔɪntmənt/ hitzordu
appropriate	/ə'prəʊpriət/ egoki
argument	/'ɑ:gjʊmənt/ eztabaida; argudio
(be) asking for trouble	/ɑ:skɪŋ fə 'trʌbl/ arazo bila ibili
assume	/ə'sju:m/ suposatu
at ease	/ət 'i:z/ lasai, bare
at no extra cost	/ət nəʊ 'ekstrə kɒst/ gain kosturik gabe
attempt	/ə'tempt/ saiatu
attend	/ə'tend/ bertaratu, -ra joan
attendance	/ə'tendəns/ bertaratzeko
attract	/ə'trækt/ erakarri
attraction	/ə'trækʃn/ erakarpin
audience(s)	/'ɔ:diəns(ɪz)/ ikus-entzule
aware	/ə'weə/ jakitun
awareness	/ə'weənəs/ kontzientzia, ezaguera
awesome (Am. Eng.)	/'ɔ:səm/ egundoko, sekulako
awful	/'ɔ:fl/ beldurgarri, lazgarri

B

(be) back on track	/bi: 'bæk ɒn træk/ normaltasunera itzuli
back up	/bæk 'ʌp/ babestu, baietsi; atzera egin
background	/'bækgraʊnd/ barren, atze; jatorri; esperientzia, trebakuntza

ball pit	/'bɔ:l pɪt/ bolazko igerileku
ban (n)	/bæn/ debeku
ban (v)	/bæn/ debekatu
barely	/'beəli/ kasik, ia
bargain	/'bɑ:gən/ mauka, eskaintza
beat	/bi:t/ irabazi, garaitu
become infatuated with	/bɪkʌm ɪn'fætʃueɪtəd wɪð/ apetak eman
belief	/brɪ'li:f/ sinesmen
best man	/best 'mæn/ (ezkongaiaren) alboko
beyond (someone's) reach	/bi'jɒnd (səmwʌnz) ri:tʃ/ helmenetik kanpo
big deal	/big 'di:l/ ba ze ondo!
bizarre	/brɪ'zɑ:/ xelebre, bitxi
blame	/bleɪm/ -i errua bota
blast	/blɑ:st/ leherketa
Bless my heart!	/'bles maɪ hɑ:t/ Jainko maitea!
blistering	/'blɪstərɪŋ/ kiskalgarri
blow up	/bləʊ 'ʌp/ leherrarazi
bored to death	/'bɔ:d tə deθ/ asper-asper eginda
borrow	/'bɒrəʊ/ (maileguan) hartu, eskatu
brand new	/brænd 'n ju:/ (erabat) berri
break down	/breɪk 'daʊn/ izorratu, hondatu
break into	/breɪk 'ɪntu:/ -n (lapurretara) sartu
breathing space	/'bri:ðɪŋ speɪs/ arnasa-leku
brehtaking	/'breθtərɪŋ/ zirraragarri, sekulako
bring up	/brɪŋ 'ʌp/ hazi; aipatu
broke	/brəʊk/ sosik gabe egon
bully (n)	/'bʊli/ zapaltzaile; erasotzaile
bully (v)	/'bʊli/ eraso, beldurra eragin

C

call off	/kɔ:l 'ɒf/ bertan behera gelditu
campsite	/'kæmpsaɪt/ kanping, kanpaleku
can't help	/kɑ:nt 'help/ ezin ekidin / saihestu
capable of	/'keɪpəbl əv/ -t(z)eko gai
carry out	/kæri 'aʊt/ burutu, gauzatu
cash	/kæʃ/ esku-diru
catch on	/kætʃ 'ɒn/ ulertu
catch sight of	/kætʃ 'saɪt əv/ begiztatu, ikusi
catch up with	/kætʃ 'ʌp wɪð/ -engana heldu; harrapatu
championship	/'tʃæmpiənʃɪp/ txapelketa
chances are	/'tʃɑ:nsəz ɑ:/ oso litekeena da
change	/tʃeɪndʒ/ diru xehe
charge	/tʃɑ:dʒ/ kobratu
charge with	/'tʃɑ:dʒ wɪð/ -z akusatu
chase rainbows	/tʃeɪs 'reɪnbəʊz/ bete ezineko ametsa lortu nahi
cheating	/'tʃi:tɪŋ/ kopiatu
choked	/tʃəʊkt/ eten, zirraraz mutu
close	/kləʊs/ gertu
close call	/kləʊs 'kɔ:l/ gutxiatik
close friends	/kləʊs 'frendz/ lagun minak
(go out) clubbing	/gəʊ aʊt 'klʌbɪŋ/ parranda egin
co-worker	/'kəʊwɜ:kə/ lankide

cold spell /'kəʊld spel/ hotz-sasoi
collide with /kə'laɪd wɪð/ -en aurka talka egin
come along /kʌm ə'ldʒ/ (aukera) iritsi / etorri; lagundu
come back /kʌm 'bæk/ itzuli
commute /kə'mju:t/ egunero bidaiatu (bizitokitik lanera)
con artist /'kɒn ɑ:tɪst/ iruzurgile
connect /kə'nekt/ konektatu
connection /kə'nekʃn/ konexio, lotura
(be) considered /bi: kən'sɪdəd/ -tzat jo
container /kən'teɪnə/ bizileku; edukiontzi
cost an arm and a leg /kɒst æn ɑ:m ənd ə 'leg/ izugarri garesti izan
cost of living /kɒst əv 'lɪvɪŋ/ bizimodu-kostu
council /'kaʊnsl/ aholku
counter /'kaʊntə/ barra, salmahai
courage /'kʌrɪdʒ/ ausardia, kemen
courtroom /'kɔ:tru:m/ epaitegiko areto
cover your tracks /kʌvə jɜ: 'træks/ arrastorik ez utzi
crash into /kræʃ 'ɪntə/ -en aurka talka egin
create /kri'eɪt/ asmatu; sortu
creative /kri:'eɪtɪv/ sortzaile
creature /'kri:tʃə/ haurtxo
crew /kru:/ tripulazio, eskifaia
Crime doesn't pay. /kraɪm dʌznt 'peɪ/ Ez dago zigorrik gabeko krimenik.
crop /krɒp/ laborantza, uza
crowded /'kraʊdɪd/ ugari, jendetsu
culture shock /'kʌltʃə ʃɒk/ kultura arteko talka
currency /'kʌrənsi/ moneta, dibisa
current /'kʌrənt/ egungo
customary /'kʌstəməri/ ohitura
cut down on /kʌt 'daʊn ɒn/ -en kontsumoa murriztu
cutting-edge /kʌtɪŋ'edʒ/ azken belaunaldiko, abangoardista

D

daft /dɑ:ft/ ergel
dare /deə/ ausartu
daring /'deərɪŋ/ ausart
dark side (of someone / something) /'dɑ:k saɪd (əv sʌmwʌn / sʌmθɪŋ) / (norbaiten / zerbaiten) alde ilun
date /deɪt/ data (<i>ask someone out on a ~</i> : norbait irtetera gonbidatu)
deal with /'di:l wɪð/ -en kargu egin; jorratu
defeat /dɪ'fi:t/ porrot
delete /dɪ'li:t/ ezabatu, kendu
deliver /dɪ'lɪvə/ entregatu, eraman, ekarri
densely packed /densli 'pækt/ (jendez) gainezka
devote (oneself) /dɪ'vəʊt (wʌnsɛlf) / -i ekin, ibili, ari izan
discount /'dɪskaʊnt/ beherapen, deskontu (<i>give a ~</i> : beherapena egin)
discussion /dɪ'skʌʃn/ hizketaldi
disease /dɪ'zi:z/ gaixotasun
dishonest /dɪs'ɒnɪst/ lizun, zantar; desonestu
dislike /dɪs'lʌk/ ez gustatu

dispute /dɪ'spju:t/ eztabaida
distressing /dɪ'stresɪŋ/ kezkarri, larregarri
disturbing /dɪ'stɜ:bɪŋ/ kezkarri
donor /'dɒnə/ emaile
drag /dræg/ herrestan eraman
draw /drɔ:/ berdinketa
drawback /'drɔ:bæk/ desegoki
drive-through (restaurant) (Am. Eng.) /'draɪvθru: (restɹɒnt)/ bezeroari autoan zerbitzatzen zaion jatetxe
drizzle /'drɪzl/ zirimir
drugstore (Am. Eng.) /'drʌgstɔ:/ (jaki, egunkari, botika eta abarren) denda
dull /dʌl/ aspergarri
dye pack /'daɪ pæk/ tinta-ponpa

E

earn /ɜ:n/ (dirua) irabazi; (errespetua) irabazi; (ezizena) irabazi (~ <i>a degree</i> : titulua lortu)
easy-going /i:zi'gəʊɪŋ/ izaera errazeko; jasanbera; lasai
effort /'efət/ ahalegin
embarrassment /ɪm'bærəsmənt/ lotsa
employee /ɪm'plɔɪ:/ langile
enable /ɪ'neɪbl/ -t(z)eko aukera eman, utzi
encourage /ɪn'kʌrɪdʒ/ animatu; sustatu
endurance /ɪn'dʒʊərəns/ erresistentzia
enhance /ɪn'hɑ:ns/ hobetu
entrepreneur /ɒntrəprə'neɪz/ enpresaburu
event /ɪ'vent/ gertakari, jazoera
excel /ɪk'sel/ nabarmendu
exchange /ɪks'tʃeɪndʒ/ trukatu
exert /ɪg'zɜ:t/ ari izan, jardun
extended (family) /ɪk'stendɪd (fæməli)/ urruneko senideak

F

face /feɪs/ aurre egin, aurpegia eman; -rantz begiratu ((be) ~d with: -en aurrean ikusi)
fact /fækt/ datu; gertaera, faktu
fake /feɪk/ faltsutze, imitazio
fall from power /fɔ:l frəm 'paʊə/ boterea galdu
far-fetched /fɑ:'fetʃt/ sinesgaitz, aukera gutxi; burugabe
(be a) fast learner /bi: ə fɑ:st 'lɜ:nə/ oso azkar ikasi
feast /fi:st/ oturuntza
fence /fens/ hesi
fiancé /fi'ɒnsɛɪ/ senargai
field /fi:ld/ landa; alor
find out /faɪnd 'aʊt/ aurkitu, jakin izan
fine /faɪn/ izun
fire /faɪə/ (lanetik) bota / kaleratu
fit in /fɪt 'ɪm/ egokitu, moldatu
flat racing /'flæt reɪsɪŋ/ oztoporik gabeko zaldi-lasterketa(k)
flee /fli:/ hanka egin
foil /fɔɪl/ aluminiozko xafra
for what it's worth /fɔ: wɒt ɪts 'wɜ:θ/ zerbaiteko balioz gero

forbidden /fə'bidn/ debekatu**force** /fɔ:s/ behartu**former** /'fɔ:mə/ ohi, lehengo**free diving** /fri: 'daɪvɪŋ/ urpean igeri egite libre, apnea**freedom** /'fri:dəm/ askatasun**fulfil** /fʊl'fɪl/ bete, konplitu**fury** /'fjʊəri/ sumin

G

gather /'gæðə/ jaso, metatu**gaze** /geɪz/ tinko begiratu**gently** /'dʒɛntli/ leunki**get a head start** /get ə 'hed stɑ:t/ abantaila izan**get away with** /get ə 'wei wið/ zigorrik gabe irtetea lortu**get caught** /get 'kɔ:t/ (norbait zerbaitetan) atzeman / harrapatu**get over** /get 'əʊvə/ sendatu, osatu**get rid of** /get 'rɪd ɒv/ gainetik / begien bistatik kendu**get sacked** /get 'sækt/ (lanetik) kaleratua izan**gift** /gift/ opari; dohain, talentu**gigantic** /dʒaɪ'gæntɪk/ erraldoi, izugarri handi**giggle** /'gɪɡl/ inozoki barre egin**give away** /gɪv ə 'wei/ salatu; oparitu; argitu**give oneself up** /gɪv wʌnsɛlf 'ʌp/ entregatu**give someone a hard time** /gɪv sʌmwʌn ə 'hɑ:d taɪm/ norbaiti tratu txarra pasarazi**glide** /ɡlaɪd/ irristatu**gloom** /ɡlu:m/ tristura**glow** /ɡləʊ/ dir-dir egin, dirdaitu**go in for** /ɡəʊ 'ɪn fɔ/ praktikatu**go on** /ɡəʊ 'ɒn/ gertatu; jarraitu**goal** /ɡəʊl/ helburu; gol**good at multitasking** /ɡʊd ət mʌltɪ'tæskɪŋ/ aldi berean gauza ezberdinak egiten on**(be) good for a laugh** /bi: 'ɡʊd fə ə lɑ:f/ ondo egon barre batzuk egiteko / ongi pasatzeko**gown** /ɡaʊn/ soineko; tunika**grab** /ɡræb/ heldu, eutsi**grateful** /'ɡreɪtfl/ esker oneko**grizzly bear** /ɡrɪzli 'beə/ hartz arre**groom** /ɡru:m/ (ezkontza batean) senargai**guarantee** /ɡæərən'ti:/ ziurtatu; bermatu**guidance** /'ɡaɪdn̩s/ orientazio**guilty** /'ɡɪlti/ errudun (*find* ~: erruduntzat jo)

H

hand /hænd/ (eskura) eman; pasatu**hand in one's resignation** /hænd ɪn wʌnz rezɪɡ'neɪʃn/ dimisioa aurkeztu**handle** /'hændl/ maneiatu, gidatu**have a chance to** /həv ə 'tʃɑ:ns tə/ -t(z)eko aukera izan**have trouble** /həv 'trʌbl/ arazoak / zailtasunak izan**hesitation** /hezi'teɪʃn/ zalantza, duda**high-rise** /'haɪraɪz/ garai**hit below the belt** /hɪt bɪləʊ ðə 'belt/ kolpe doilorra / makurra izan**hold (someone) back** /həʊld (sʌmwʌn) 'bæk/ (norbait) atxiki, (norbaiti) zerbait egitea galarazi**hold down a job** /həʊld daʊn ə 'dʒɒb/ lanpostu batean jarraitu, lanpostua mantendu**hold one's breath** /həʊld wʌnz 'breθ/ amasari eutsi**holy** /'həʊli/ sakratu**home from home** /həʊm frəm 'həʊm/ bigarren etxe**home sweet home** /həʊm swɪt 'həʊm/ ez dago norberaren etxea bezalakorik**home-made** /həʊm'meɪd/ etxean egindako**homesick** /'həʊmsɪk/ nostalgiko**hop away** /hɒp ə 'wei/ saltaka ihes egin**hub** /hʌb/ erdi**human being** /hju:mən 'bi:ɪŋ/ gizaki**ignore** /ɪɡ'nɔ:/ kasurik ez egin, ez-ikusia egin**illegal** /ɪ'li:gl/ ilegal, legez kontrako**illiterate** /ɪ'lɪtərət/ analfabeto**impression** /ɪm'preʃn/ inpresio**impressive** /ɪm'presɪv/ zirraragarri**improve** /ɪm'pru:v/ hobetu**improvement** /ɪm'pru:vmənt/ hobekuntza**in appreciation of** /ɪn əpri:ʃɪ'eɪʃən əv/ esker ona azaltzeko**in charge of** /ɪn 'tʃɑ:dʒ əv/ -en arduradun (*be* ~: (norbaiten) ardurapean egon)**in no time** /ɪn 'nəʊ taɪm/ amen batean**in power** /ɪn 'paʊə/ boterean**(be) in someone's corner** /bi: ɪn sʌmwʌnz 'kɔ:nə/ norbaiten alde (egon)**(be) in the dark** /bi: ɪn ðə 'dɑ:k/ ezer ez jakin**(be) in the lead** /bi: ɪn ðə 'li:d/ buruan (joan)**in turn** /ɪn 'tɜ:n/ berriz, ondoz ondo**incident** /ɪn'sɪdənt/ gertakari**income** /ɪn'kʌm/ soldatu; sarrera(k)**infamous** /ɪnfəməs/ doilor, maltzur**influence** /ɪnfluəns/ eragin**influential** /ɪnflu'enʃl/ eraginkor**inherit** /ɪn'herɪt/ oinordetzan hartu**invasion of privacy** /ɪnveɪʃən əv 'prɪvəsi/ pribatutasunaren / intimitatearen aurkako eraso**it's a deal** /ɪts ə 'di:l/ bale, ados**it's no big deal** /ɪts nəʊ bɪɡ 'di:l/ garrantzi gabeko zerbait da**it's no trouble** /ɪts nəʊ 'trʌbl/ ez da eragozpena**it's not worth it** /ɪts nɒt 'wɜ:θ ɪt/ ez du merezi**it's tough luck** /ɪts 'tʌf lʌk/ zorte txarra da

J

job hunt /'dʒɒb haʊnt/ lan bila ibili**job offer** /'dʒɒb ɒfə/ lan-eskaintza**jump the gun** /dʒʌmp ðə 'ɡʌn/ lasterragotu, aurreratu

K

keep alive /ki:p ə'laɪv/ bizirik mantendu
keep away /ki:p ə'weɪ/ ez gerturatu
keep one's eye on the ball /ki:p wʌnz 'aɪ ɒn ðə bɔ:l/ garrantzitsuen begien bistatik ez galdu
keep out of trouble /ki:p aʊt əv 'trʌbl/ arazoetan ez nahasi / sartu
keep track of /ki:p 'træk əv/ -en kontua eraman
killer whale /'kɪlə weɪl/ orka
kind to /'kamd tə/ -ekin atsegin
kindly /'kamdli/ atseginenez, gozoki

L

lack of /'læk əv/ -en gabezia
land a job /lænd ə 'dʒɒb/ lanpostua lortu
language barrier /'læŋgwɪdʒ bæriə/ hizkuntzaren muga
last-minute /lɑ:st'mɪnɪt/ azken orduko
launch /lɔ:ntʃ/ jaurti
lead /led/ berun
lean /li:n/ -en kontra jarri; okertu, makurtu
lend /lend/ maileguz eman / utzi
let down /let 'daʊn/ huts egin, kale egin
let off /let 'ɒf/ barkatu, joaten utzi
lid /lɪd/ tapa
like clockwork /laɪk 'klɒkwɜ:k/ puntual, unean unean; aurreikusita bezala
live from hand to mouth /lɪv frəm hænd tə 'maʊθ/ sosik aurreratu gabe bizi izan
live life to the full /lɪv 'laɪf tə ðə fʊl/ bizitzaz topera disfrutatu
long-awaited /lɒŋə'weɪtɪd/ luzaroan zain egondako
look up to /lʊk 'ʌp tu:/ errespetatu, miretsi
lose track of /lu:z 'træk əv/ -ekin harremana galdu, -en arrastoa galdu
low-cost /'ləʊkɒst/ merke, kostu baxuko
luggage /'lʌɡɪdʒ/ fardel(ak), ekipaje
luxurious /lʌg'ʒʊəriəs/ luxuzko
luxury /'lʌkʃəri/ luxu

M

major /'meɪdʒə/ nagusi; garrantzitsu
make a comeback /meɪk ə 'kʌmbæk/ berragertu; berriz modan jarri
make a fresh start /meɪk ə freʃ 'stɑ:t/ berriro hasi
make ends meet /meɪk endz 'mi:t/ hilaren bukaerara iritsi
make yourself at home /meɪk jɜ:self ət 'həʊm/ zure etxean zaude
making a (good) living /meɪkɪŋ ə (ɡʊd) 'lɪvɪŋ/ bizimodua (ondo) atera
manners /'mænəz/ jokamolde, heziera, heziketa (<i>good</i> ~: heziera oneko)
massive /'mæsɪv/ erraldoi
meet one's deadline /mi:t wʌnz 'dedlaɪn/ epemuga bete
mine /maɪn/ ustiati (eremu bat mineralak eta / edo metalak ateratzeko)

minimum wage /'mɪnɪmə wɛɪdʒ/ gutxieneko soldata
misbehave /mɪsbɪ'heɪv/ gaizki jokatu / portatu
misconception /mɪskən'sepʃn/ ideia erratu
miserable /'mɪzrəbl/ triste
miss /mɪs/ galdu; faltan bota
misunderstand /mɪsʌndə'stænd/ gaizki ulertu
Money makes the world go round. /'mʌni meɪks ðə wɜ:ld ɡəʊ raʊnd/ Diruak malkarrak zelaizten ditu.
mood /mu:d/ umore; aldarte
motivated /'məʊtɪveɪtɪd/ motibatu
move (n) /mu:v/ lekualdatze
move (v) /mu:v/ lekualdatu
mugger /'mʌɡə/ lapur, erasotzaile
muse /mju:z/ gogoeta egin, hausnartu

N

(be) named after /bi: 'neɪmd ɑ:ftə/ (norbaiten) izena izan / eraman
narrow-minded /nærəʊ'maɪndɪd/ ikuspegi estuko
national /'næʃnəl/ nazional, nazio-
nationality /næʃə'næləti/ herritartasun, nazionalitate
needy /'ni:di/ behartsu, txiro
nephew /'nefju:/ iloba
nerve /nɜ:v/ nerbio
nervous /'nɜ:vəs/ urduri
news /n ju:z/ albiste(ak)
(there's) no time to lose /ðeəz nəʊ 'taɪm tə lu:z/ ez dago denborarik galtzeko
nod /nɒd/ (buruarekin) baietsi
not to make any difference /nɒt tə meɪk ɛni 'dɪfrəns/ berdín izan, ez axola izan
notice /'nəʊtɪs/ ohar

O

offend /ə'fend/ iraindu, min eman
offensive /ə'fensɪv/ iraingarri, mingarri
office /'ɒfɪs/ bulego
official /ə'fɪʃl/ ofizial
on a power trip /ɒn ə 'paʊə trɪp/ buru / nagusi dela erakutsi nahi(a)
on sale /ɒn 'seɪl/ beherapenarekin
(be) on the ball /bi: ɒn ðə 'bɔ:l/ jakitun (izan)
on the house /ɒn ðə 'haʊs/ etxearren kontura
on the job /ɒn ðə 'dʒɒb/ lanean, egin... ahala
on time /ɒn 'taɪm/ garaiz, puntual
(have a) one-track mind /həv ə 'wʌn træk maɪnd/ ideia bakar bat besterik ez izan buruan
once in a blue moon /wʌnz ɪn ə 'blu: mʊn/ tartean / noizean behin
open-minded /əʊpən'maɪndɪd/ ireki, aurreiritzirik gabeko
out of a job /aʊt əv ə 'dʒɒb/ lanik gabe
out of this world /aʊt əv ðɪs 'wɜ:ld/ sinestezin, sekulako
outstanding /aʊt'stændɪŋ/ bikain, gailen
overcome /əʊvə'kʌm/ gainditu; menderatu

overcrowded /əʊvə'kraʊdɪd/ jendez gainezka; gainpopulatu
overly /'əʊvəli/ gehiegi
overspend /əʊvə'spend/ gehiegi gastatu
owe /əʊ/ (dirua) zor
own /əʊn/ neure (eta kidekoak)
owner /'əʊnə/ jabe

P

pack /pæk/ gorde; maletan sartu, maleta egin
package holiday /'pækɪdʒ hɒlədeɪ/ bidaia organizatu(a)
packed full of /'pækt fʊl əv/ -z beteta / gainezka
paddle /'pædl/ (palarekin) arraun egin
(get) paid peanuts /get peɪd 'piːnʌts/ huskeria bat irabazi / kobratu
parking space /'pɑːkɪŋ speɪs/ aparkatzeko leku
partridge /'pɑːtrɪdʒ/ eper
pastime /'pɑːstaɪm/ denbora-pasagarri
path /pɑːθ/ bidexka, bidezidor
patrolman (Am. Eng.) /pə'trəʊlmən/ (polizia) agente
peace /piːs/ bake
peaceful /'piːsfl/ baketsu, lasai
people skills /'piːpl skɪlz/ jendetasun, abildade sozial(ak)
performance /pə'fɔːməns/ emanaldi; interpretazio
person /'pɜːsn/ pertsona
personality /pɜːsə'næləti/ pertsonalitate, nortasun
phenomenon /fə'nɒmɪnən/ fenomeno
pick up /pɪk 'ʌp/ jaso, bila joan; hartu
pickpocket /'pɪkpɒkɪt/ zorro-lapur
pitch /pɪtʃ/ zelai
pitch dark /'pɪtʃ dɑːk/ leku arriskutsu
play a part in /pleɪ ə 'pɑːt ɪn/ -en zeregina izan
point /pɔɪnt tə/ seinlatu
politely /pə'laɪtli/ adeitsuki, sotil-sotil
position /pə'zɪʃn/ posizio; postu
poverty /'pɒvəti/ pobrezia
power /'paʊə/ botere; potentzia, indar
powerless /'paʊələs/ indargabe, ezgauza
prevent /prɪ'vent/ ekidin, eragotzi, saihestu
price tag /'praɪs tæg/ (prezioaren) etiketa
profile /'prəʊfaɪl/ profil (in ~: albora begira)
profit /'prɒfɪt/ irabazi, mozkin (make a ~: irabaziak izan)
proof /pruːf/ froga(k)
proper /'prɒpə/ egoki, apropos
property /'prɒpəti/ ondasun(ak), jabetza
provide ... with /prə'vaɪd ... wɪð/ -z / -ekin ...hornitu, eskaini
pull one's weight /pʊl wʌnz 'weɪt/ bati dagokiona / tokatzen zaiona egin
put down /pʊt 'daʊn/ gutxietsi; oharrak hartu / idatzi
put off /pʊt 'ɒf/ atzeratu
put on /pʊt 'ɒn/ (pisua) hartu; (arropa) jantzi
put up a fight /pʊt ʌp ə 'faɪt/ aurka egin

Q

qualification /kwɒlɪfɪ'keɪʃn/ betekizun; gaitasun; titulu

R

raise /reɪz/ handitu, gehitu; hezi, hazi
randomly /'rændəmli/ zoriz
ranger /'reɪndʒə/ basozain
realistic /rɪə'lɪstɪk/ errealista
reassure /rɪ:ə'ʃʊə/ ziurtatu
receipt /rɪ'siːt/ ordainagiri, frogagiri
recipient /rɪ'sɪpiənt/ jasotzaile, hartzaile
referee /refə'riː/ arbitro
refund /'rɪ:fʌnd/ (diru) itzultze
refuse /rɪ'fjuːz/ ezetz esan, ezezkio eman
regardless of /rɪ'gɑːdləs əv/ kontuan hartu gabe; aparte utzita; nahiz eta
rehearsal /rɪ'hɜːsl/ entsegu
reject /rɪ'dʒekt/ atzera bota, baztertu
rejoice /rɪ'dʒɔɪs/ poztu
release /rɪ'liːs/ (salmentan) jarri; askatu
reliable /rɪ'laɪəbl/ fidakor
relieve /rɪ'liːv/ fidakor
repay /rɪ'peɪ/ itzuli, ordaindu
request /rɪ'kwɛst/ eskaera (make a ~: eskaera egin)
reread /rɪ:'riːd/ berriro irakurri
resign /rɪ'zaɪn/ dimititu, uko egin
resort /rɪ'zɔːt/ opor-leku
responsibility /rɪspɒnsə'bɪləti/ ardura
responsible /rɪ'spɒnsəbl/ arduradun
return ticket /rɪ'tɜːn tɪkɪt/ joan-etorriko txartel
rib /rɪb/ sailhets
rise /raɪz/ igoera; hobekuntza
root /ruːt/ sustrai
round the clock /raʊnd ðə 'klɒk/ eguneko hogeita lau orduak
run a business /rʌn ə 'bɪznəs/ negozioia eraman / gidatu
run an errand /rʌn æn 'erənd/ mandatu bat egin
run high /rʌn 'haɪ/ luzea izaten jarraitu
run off with /rʌn 'ɒf wɪð/ -ekin ihes egin
run short of /rʌn 'ʃɔːt əv/ gabe gelditu
run the risk of /rʌn ðə 'rɪsk əv/ arriskatu, -(t)zeko arriskua izan
run the show /rʌn ðə 'ʃəʊ/ agindu
run wild /rʌn 'waɪld/ deskontrolatu, bihurritu, asaldatu
rush /rʌʃ/ azkar, presaka ibili (come ~ing toward: -ra arinegi joan)
rush off /rʌʃ 'ɒf/ ziztu bizian irten / eraman

S

safeguard /'seɪfɡɑːd/ babestu
scar /skɑː/ orbain
scarecrow /'skeəkrəʊ/ txorimalo
self-discipline /self'dɪsəplɪn/ auto-diziplina
self-esteem /selfɪ'stiːm/ autoestima
set up in business /set ʌp ɪn 'bɪznəs/ negozioia hasi
shade /ʃeɪd/ itzal
shape /ʃeɪp/ forma, itxura; egoera (out of ~: sasoi txarrean)
share (n) /ʃeə/ zati
share (v) /ʃeə/ banatu, partekatu

shatter /'ʃætə/ txiki-txiki egin, birrindu
shift /ʃɪft/ (lan) txanda
shoplifter /'ʃɒplɪftə/ dendetako lapur, eskuluze, xixkalari
show (someone) the ropes /ʃəʊ (səmwən) ðə 'rəʊps/ (norbaiti) erakutsi / azaldu nola funtzionatzen duen guztiak
sibling /'sɪblɪŋ/ anaia
sit out /sɪt 'aʊt/ ez parte hartu
slack off /slæk 'ɒf/ lan-erritmoa moteldu
slum /slʌm/ auzo pobre, behe-auzo
sneaky /'sni:ki/ ezkutuko
sort /sɔ:t/ sailkatu
source /sɔ:s/ arrazoi, motibo
space centre /'speɪs sentə/ espazioko erdigune
spacecraft /'speɪskrɑ:ft/ espazio-ontzi
spaced out /speɪst 'aʊt/ burua / gogoa beste nonbait izan
speed /spi:d/ abiadura
spirit /'spɪrɪt/ espiritu, arima
spiritual /'spɪrɪtʃʊəl/ espiritual
split /splɪt/ zatitu, banatu
spoilt /spɔɪlt/ mimatu, mizkin hazitako
sportsmanship /'spɔ:tsmənʃɪp/ kirol-espiritu, kiroltasun
spread out /spred 'aʊt/ zabaldu, hedatu
square-jawed /skweə'dʒɔ:d/ masaillezur karratudun
stamina /'stæmɪnə/ erresistentzia
start /stɑ:t/ hasi; abiatu
start-up /'stɑ:tʌp/ duela gutxi sortutako
starting salary /'stɑ:tɪŋ sæləri/ hasierako soldata
stay behind /steɪ br'hænd/ (atzean) gelditu
staying power /'steɪŋ paʊə/ erresistentzia, pairamen
steady /'stedi/ tinko
stereotype /'steriətaɪp/ estereotipo
stool /stu:l/ aulki
strengthen /'streŋθn/ indartu
strenuous /'strenʒʊəs/ nekagarri
strike /straɪk/ piztu
struggle /'strʌgl/ borrokatu, zailtasunak izan
stunning /'stʌnɪŋ/ ikaragarri, primerako
suburb /'sʌbɜ:b/ hiri inguruko auzo
success /sək'ses/ arrakasta
surround /sə'raʊnd/ inguratu
surrounding (adj) /sə'raʊndɪŋ/ inguruko

T

take a close look /teɪk ə 'kləʊs lʊk/ arretaz begiratu
take advantage of /teɪk əd'vɑ:ntɪdʒ əv/ -en abantailaz baliatu
take after /teɪk 'ɑ:ftə/ -en itxura / antza izan
take for granted /teɪk fə 'grɑ:ntɪd/ balioesten ez jakin; ziurtzat jo
take off /teɪk 'ɒf/ aireratu; joan; (arropa) kendu
take one's time /teɪk wʌnz 'taɪm/ gauzak patxadaz egin, denbora hartu
take out /teɪk 'aʊt/ aterea; gonbidatu
take over /teɪk 'əʊvə/ -en ardura hartu; kontrolatu
take pleasure in /teɪk 'pleʒə m/ atsegin izan / hartu
take pride in /teɪk 'praɪd m/ harro sentitu, harrotasunez bete
take sides /teɪk 'saɪd/ norbaiten alde jarri / egin

take the initiative /teɪk ðə rɪ'nɪʃətɪv/ aurea hartu
take the trouble /teɪk ðə 'trʌbl/ lana hartu
take up space /teɪk ʌp 'speɪs/ lekua jan / hartu
take (something) upon (oneself) /teɪk (səmθɪŋ) ə'pɒn (wʌnsɛlf) / (zerbaiten) ardura hartu
talk under one's breathe /tɔ:k ʌndə wʌnz 'breθ/ marmar egin
tantrum /'tæntɹəm/ kasketaldi
teammate /'ti:mmeɪt/ taldekide
teamwork /'ti:mwɜ:k/ talde-lan
tease /ti:z/ barre, burla egin; adarra jo
tell apart /tel ə'pɑ:t/ desberdindu
(bank) teller / (bæŋk) 'telə / (bankuko) kutxazain
the full price /ðə fʊl 'praɪs/ prezio oso
the sky's the limit /ðə skaɪz ðə 'lɪmɪt/ mugarik ez dago, guztia da posible
the whole point of /ðə həʊl 'pɔɪnt əv/ -en helburu bakarra
there was no point in /ðeə wəz nəʊ 'pɔɪnt ɪn/ ez zuen zentzurik
thoughtful /'θɔ:tfʊl/ burutsu, zuhur
threat /θret/ mehatxu
time out /'taɪm aʊt/ (atseden-) denbora
tiny /'tami/ txiki-txiki, nimiño
to date /tə 'deɪt/ orain arte
to spare /tə 'speə/ sobera
(be) too close for comfort /bi: tu: kləʊs fə 'kʌmfət/ hurbilegi (egon) gauza onerako
tough /tʌf/ zail, gogor
tough as nails /tʌf æz 'neɪlz/ gogor
tough break /tʌf 'breɪk/ zorte txar
tough times /tʌf 'taɪmz/ garai txar(rak)
track (n) /træk/ (musika) gai; kanta
track (v) /træk/ -i arrastoa jarraitu
track record /træk 'rekɔ:d/ aurrekari(ak)
traditional costume /trə'dɪʃənəl kɒst.ju:m/ jantzi tipiko
tray /treɪ/ erretilu
treacherous /'treɪʃərəs/ arriskutsu
trend /trend/ joera
trial /'traɪəl/ epaiketa, prozesu (<i>be on ~</i> : auzipetuta egon)
tricky /'trɪki/ konplikatu, zail
try out /traɪ 'aʊt/ probatu
try out for (Am. Eng.) /traɪ 'aʊt fɔ:/ -ko/ -rako frogak gainditzen saiatu
turn in /tɜ:n 'ɪn/ entregatu; oheratu
turn up /tɜ:n 'ʌp/ azaldu; (bolumena) igo
turning /'tɜ:nɪŋ/ kale-buru
two for the price of one /tu: fɔ: ðə praɪs əv 'wʌn/ bi baten prezioan
typical /'tɪpɪkl/ tipiko, ohiko

U

UFO (unidentified flying object) /ju:ef'əʊ (ʌnə'dentɪfaɪd flɑɪŋ ɒbdʒɪkt) / OHE (objektu hegalaria ezezagun)
(be) unaware of /bi: ʌnə'weə əv/ -z ez konturatu
unbearably /ʌn'beərəbli/ jasanezin
under arrest /ʌndə ə'rest/ atxilotu
under control /ʌndə kən'trəʊl/ kontrolpean

under cover /ʌndə 'kʌvə/ identitate faltsuarekin, ezkutuan, gordean
under fire /ʌndə 'faɪə/ (gogor) kritikatu
(feel) under the weather /fi:l ʌndə ðə 'weðə/ ez ondo sentitu
underneath /ʌndə'ni:θ/ azpian
unfold /ʌn'fəʊld/ destolestu
unharmed /ʌn'hɑ:məd/ ukigabe, bere horretan
unmanned /ʌn'mænd/ tripulatu gabe
unnecessary /ʌn'nesəsəri/ ez beharrezko
urge /ɜ:dʒ/ presatu, animatu
use up /ju:z 'ʌp/ agortu, ahitu
user-friendly /ju:zə'frendli/ erabilerraz

V

valuables /'væl.jʊəblz/ baliodun objektu(ak)
value /'væl.ju:/ balioetsi, preziatu
venison /'venɪsn/ oreinki
verger /'vɜ:dʒə/ sakristau
violence /'vaɪələns/ bortizkeria, indarkeria
voyage /'vɔɪdʒ/ bidaia

W

wane /weɪn/ ahuldu, erori
war-torn /'wɔ:tɔ:n/ gerrak suntsituta
warm to /'wɔ:m tə/ -en begikotasuna lortu
warning /'wɔ:nɪŋ/ ohar, ohartarazpen (<i>give a ~</i> : ohartarazi)
waste of time /weɪst əv 'taɪm/ denbora galtze
wave /weɪv/ agurtu
weird /weɪd/ arraro, bitxi
(be) well worth the effort /bi: wel wɜ:θ ði: 'efət/ merezi izan benetan
(be) well off /bi: wel 'ɒf/ diruduna (izan)
well-deserved /welɪ'dɜ:vd/ (ondo) merezi(a)
When in Rome do as the Romans do. /wen ɪn rəʊm du: æz ðə 'rəʊmənz du:/ Egik hortik edo hemendik dakusan legez!, Zer ikusi hura egin.
widespread /'waɪdspred/ zabaldu, orokortu
wig /wɪg/ ileorde
wildlife /'waɪldlaɪf/ fauna eta flora
willpower /'wɪlpəʊə/ borondate
wipe out /waɪp 'aʊt/ sarraskitu, triskatu
with a heavy heart /wɪð ə 'hevi hɑ:t/ atsekabetu, penatu
witness (n) /'wɪtnəs/ lekuko
witness (v) /'wɪtnəs/ lekuko izan, ikusi
work out /wɜ:k 'aʊt/ aurkitu, konpondu
work well under pressure /wɜ:k wel ʌndə 'preʃə/ presiopean lana ondo egin
worldwide /'wɜ:ldwaɪd/ mundu-, munduko; mundu osoan
worship /'wɜ:ʃɪp/ adoratu, gurtu
worth /wɜ:θ/ -n balioetsi (<i>be ~</i> : balio izan)
worth of /'wɜ:θ əv/ -ko balio(a)
worthless /'wɜ:θləs/ baliorik gabe (<i>be ~</i> : baliorik ez izan)
(be) worthwhile /bi: wɜ:θ'weɪl/ merezi izan
wrap up /ræp 'ʌp/ bildu

Y

You bet! /ju: 'bet/ Jakina!, Bai horixe!
youth hostel /'ju:θ hɒstl/ gazte-aterpetxe

UNIT 1

FUNCTIONAL LANGUAGE

Another difference is ... /ənəldə 'dɪfrəns ɪz/
Beste desberdintasun bat da...

Another similarity is ... /ənəldə sɪmə'lærəti ɪz/
Beste antzekotasun bat da...

Another thing they have got in common is ... /ənəldə
θɪŋ ðeɪ hæv gɒt ɪn 'kɒmən ɪz/
Komunean duten beste gauza bat da...

Both pictures show ... /bəʊθ pɪktʃəz ʃəʊ/
Bi argazkiek erakusten dute...

However, they are different because ... /haʊevə ðeɪ ɑː
'dɪfrənt bɪkɒz/ Dena den, desberdinak dira, zeren eta...

In picture A ..., but in picture B ... /ɪn pɪktʃə 'eɪ ... , bət ɪn
pɪktʃəz 'biː/ A argazkian..., baina B argazkian...

The pictures are alike ... /ðe pɪktʃəz ɑː ə'laɪk/ Argazkiak
antzekoak dira...

USEFUL EXPRESSIONS

(be) well worth seeing /biː wel wɜːθ 'siːɪŋ/ ikustea merezi du
a dreadful / smashing / dull / outstanding performance
/ə 'dredfl / 'smæɪŋ / dʌl / ʌʊt'stændɪŋ pə'fɔːməns/ interpretazio
penagarria / bikaina / motela / itzala

A positive aspect ... /ə 'pɒzətɪv æspekt/ Alderdi positibo bat...

a waste of time /ə weɪst əv 'taɪm/ denbora galtze bat

directed by ... /dɪ'rektɪd baɪ/ -k zuzendua...

main characters /mem 'kærəktəz/ pertsonaia nagusiak

not to be missed /nɒt tə biː 'mɪst/ ez dena pasatzen utzi / galdu
behar

set in ... /'set ɪn/ -n girotua...

starring ... / ... stars as ... /stɑːɪŋ .../...' stɑːs æz .../
protagonista da... / ...-en papera du...

tells the story of ... /telz ðə 'stɔːri əv/ -en istorioa kontatzen du...

The downside ... /ðə 'daʊnsaɪd/ Alderdi negatiboa da...

The turning point ... /ðə 'tɜːnɪŋ pɔɪnt/ Inflexio-puntua..., Une
erabakiorra...

UNIT 2

FUNCTIONAL LANGUAGE

I guess ... /aɪ 'ges/ Suposatzen dut / Uste dut...

I imagine ... /aɪ ɪ'mædʒɪn/ Iruditzen zait / Suposatzen dut...

I suppose ... /aɪ sə'pəʊz/ Suposatzen dut...

It could be that ... /ɪt 'kʊd biː ðæt/ Baliteke...

it's hard to tell /ɪts 'hɑːd tə tel/ zaila da esatea

It's possible that ... /ɪts 'pɒsəbl ðæt/ Izan / Gerta daiteke...

... looks like ... /'lʊks laɪk/ ...dirudienez...

... seems to be ... /'siːmz tə biː/ ...dagoela dirudi...

This is a picture of ... /ðɪs ɪz ə 'pɪktʃə əv/ Hau ...-en irudia da

You can tell that ... /juː kən 'tel ðæt/ Igartzen da / Ikus
daiteke...

USEFUL EXPRESSIONS

Although ... /ɔːl'dəʊ/ Nahiz eta...

Apparently, ... /ə'pærəntli/ Itxura denez / Antza, ...

As well as ... /æz 'wel æz/ Horrez gain...

Consequently, ... /'kɒnsɪkwəntli/ Ondorioz / Horrenbestez, ...

In short, ... /ɪn 'ʃɔːt/ Laburbilduz, ...

Moreover, ... /mɔːr'əʊvə/ Gainera, ...

Obviously, ... /'ɒbvɪəsli/ Bistan denez, ...

Unfortunately / Fortunately, ... /ʌn'fɜːtʃənətli/ 'fɜːtʃənətli/
Zoritarrez / Zorionez, ...

UNIT 3

FUNCTIONAL LANGUAGE

I can see from your CV that ... /aɪ kən siː frəm ʃɜː siː'viː
ðæt/ Bere curriculumean ikus dezaket...

I've been working as ... /aɪv biːn 'wɜːkɪŋ æz/ ... gisa egin
dut lan

Is there anything you'd like to ask? /ɪz ðeə 'eniθɪŋ ʃʊd
laɪk tə ɑːsk/ Badago galdetu nahi duzun zerbait?, Zerbait galdetu
nahi duzu?

It's a full-time position. /ɪts ə fʊltaɪm pə'zɪʃn/ Lanaldi osoko
lanpostua da.

May I ask what the starting salary would be? /meɪ aɪ
ɑːsk wɒt ðə 'stɑːtɪŋ sæləri wʊd biː/ Galde dezaket hasierako
soldata zenbatekoa den?

We'll keep you in mind. /wiːl kiːp juː ɪn 'maɪnd/ Kontuan
izango zaitugu.

What are the working hours? /wɒt ɑː ðə 'wɜːkɪŋ ʌʊəz/
Zein da laneko ordutegia?

What experience have you got? /wɒt ɪk'spiəriəns hæv juː
ɡɒt/ Zer eskarmentu / esperientzia duzu?

Why do you think you're right for this position? /waɪ
duː ʃʊə θɪŋk ʃʊə raɪt fɜː ðɪs pə'zɪʃn/ Zergatik uste duzu zu zarela
lanpostu honetarako pertsona egokia?

You're expected to work overtime. /ʃʊə ɪk'spektɪd tə wɜːk
əʊvətaɪm/ Aparteko orduak sartuko dituzula espero da.

USEFUL EXPRESSIONS

Dear Mr / Ms ... /diə 'mɪstə / 'mɪz / ... Jaun / Andre
estimatu:

Dear Sir / Madam, /diə 'sɜː / 'mædəm/ Jaun / Andre estimatu:

I am available for an interview at your convenience.
/aɪ əm ə'veɪləbl fɜː æn ɪntəvjuː ət ʃɜː kənviːniəns/ Zure
esaretara nago ongi etortzen zaizunean elkarrizketa bat edukitzeko.

I am enclosing my CV and a letter of recommendation.
/aɪ əm ɪnkləʊzɪŋ maɪ siː'viː ənd ə letə əv rekəməndetʃn/
Atxikituta dituzu nire curriculuma eta gomendio-gutun bat.

I feel I am well suited to this position. /aɪ 'fiːl aɪ əm wel
suːɪd tə ðɪs pə'zɪʃn/ Lan honetarako gai naizela iruditzen zait.

I hope that you will consider me for the position. /aɪ
'həʊp ðæt juː wɪl kənsɪdə miː fɜː ðə pə'zɪʃn/ Lanpostu honetarako
kontuan hartuko nauzuela espero dut.

I hope to receive your reply in the near future. /aɪ 'həʊp tə rɪsɪv jɜː rɪplaɪ ɪn ðə niə fjuːtʃə/ Zuen erantzuna laster izango dudala espero dut.

I look forward to your reply. /aɪ lʊk fɔːwəd tə jɜː rɪplaɪ/ Zuen erantzunaren zain.

I would like to apply for the position of ... /aɪ wʊd laɪk tə ə'plaɪ fɔː ðə pəzɪʃn əv/ ... lanposturako nire eskaera aurkeztu nahi nuke.

In reply to your advert, /ɪn rɪ'plaɪ tə jɜː ədvɜːt/ Zure iragarkiari erantzunez,

Yours faithfully, /jɔːz 'feɪθfəli/ Adeitasunez,

Yours sincerely, /jɔːz sm'sɪəli/ Adeitasunez,

UNIT 4

FUNCTIONAL LANGUAGE

Absolutely not! /'æbsəluːtli nɒt/ Inolaz ere ez!

Exactly! /ɪɡ'zæktli/ Halaxe da!

I get what you're saying. /aɪ get wɒt juː 'seɪŋ/ Badakit zer esan nahi dutun.

I see what you mean, but ... /aɪ 'siː wɒt juː miːn bət/ Ulertzen dut zer esan nahi dutun, baina...

I see your point. /aɪ 'siː jɜː pɔɪnt/ Ulertzen dizut / zaitut.

I suppose that's true, but ... /aɪ sə'pəʊz ðæts truː bət/ Suposatzen dut egia dela, baina...

I think that's the wrong way to look at it. /aɪ θɪŋk ðæts ðə 'rɒŋ weɪ tə lʊk ət ɪt/ Iruditzen zait hori ez dela gaia jorratzeko era egokia.

I'm not so sure about that. /aɪm nɒt səʊ 'ʃʊə əbaʊt ðæt/ Ez nago hain ziur horretaz.

Not in my opinion! /nɒt ɪn maɪ ə'pɪniən/ Nire iritziz, ez!

That's what I mean. /ðæts wɒt aɪ miːn/ Hori da esan nahi dudana.

USEFUL EXPRESSIONS

I believe that ... /aɪ brɪ'liːv ðæt/ Uste dut...

In conclusion, ... /ɪn kən'kluːʒn/ Hitz batean, ...

In my opinion, ... /ɪn maɪ ə'pɪnjən/ Nire iritziz, ...

Is this a good idea? /ɪz ðɪs ə ɡʊd aɪ'dɪə/ Ideia ona al da?

It's a well-known fact that ... /ɪts ə wel'nəʊn 'fækt ðæt/ Mundu guztiak daki...

Many people question / believe that ... /meni piːpl 'kwɛstʃən / brɪ'liːv ðæt/ Jende askok zalantzan jartzen / uste du...

Recently, it has been proposed that ... /'riːsntli, ɪt hæz biːn prəpəʊzd ðæt/ Orain dela gutxi iradoki dute...

Some people are asking whether ... /səm piːpl ɑː 'ɑːskɪŋ weðə/ Pertsona batzuek galdetzen dute ea...

To sum up, ... /tə sʌm 'ʌp/ Laburbilduz, ...

UNIT 5

FUNCTIONAL LANGUAGE

Another recommendation ... /ənəðə rekə'men'teɪʃn/ Beste gomendio bat...

Any other advice for me? /eni 'ʌðə ədvɑɪs fə miː/ Beste aholkuren bat?, Beste aholkuren bat baduzu niretzat?

How do you think I can ... ? /'haʊ də juː θɪŋk aɪ kən/ Nola uste duzu ahal dudala...?

I recommend ... /aɪ rekə'mend/ Nik gomendatzen dut...

I suggest ... /aɪ sə'dʒest/ Nik iradokitzen dut...

Is there anything else you can recommend? /ɪz ðeə 'eniθɪŋ juː kən rekə'mend/ Beste zerbait gomenda diezadakezu?, Badago gomenda diezadakezun beste zerbait?

It's a bad idea to ... /ɪts ə bæd aɪ'dɪə tə/ Ideia txarra da...

It's a good idea to ... /ɪts ə ɡʊd aɪ'dɪə tə/ Ideia ona da...

It's advisable to ... /ɪts əd'vaɪzəbl tə/ Gomendagarria / Aholkagarria da...

The next best thing to do ... /ðə 'nekst best θɪŋ tə də/ Hurrengo urratsa litzateke...

What's the best way to ... ? /wɒts ðə 'best weɪ tə/ Zein da... -t(z)eko modurik onena?

You should never ... /juː ʃəd 'nevə/ Inoiz ez zenuke...

USEFUL EXPRESSIONS

A spokesman claimed that ... /ə 'spəʊksmən kleɪmd ðæt/ Bozeramaile batek adierazi zuen...

According to ... /ə'kɔːdɪŋ tə/ -en arabera...

Apparently, ... /ə'pærəntli/ itxura / Antza denez, ...

Sources say ... /'sɔːsɪz seɪ/ (Informazio-) iturri batzuek diote...

Speaking to reporters, ... said that ... /'spiːkɪŋ tə rɪpɔːtəz, ... sed ðæt/ Prentsari / Kazetariei eginiko adierazpenetan, ... esan zuen... -ela.

UNIT 6

FUNCTIONAL LANGUAGE

... in my opinion ... /ɪn maɪ ə'pɪnjən/ ... nire iritziz...

... probably ... /'prɒbəbli/ ... seguraski...

I think ... /aɪ 'θɪŋk/ Uste dut...

I would (give) ... /aɪ 'wʊd ɡɪv/ ... emango nuke / nituzke

It looks like ... /ɪt 'lʊks laɪk/ Badirudi...

It's obvious that ... /ɪts 'ɒbvɪəs ðæt/ Argi dago / Bistakoa da...

Personally, ... /'pɜːsənəli/ Nik pertsonalki, ...

What do you think? /wɒt də juː 'θɪŋk/ Zer uste / iritzi duzu?

What would you do in this situation? /wɒt wʊd 'juː duː ɪn ðɪs sɪtʃu'eɪʃn/ Zer egingo zenuke egoera honetan?

What's happening in this picture? /wɒts 'hæpənɪŋ ɪn ðɪs pɪktʃə/ Zer gertatzen da argazki honetan?

Where is he? /weə 'ɪz hiː/ Non dago (bera)?

Why would you do that? /waɪ wʊd juː 'duː ðæt/ Zergatik egingo zenuke hori?

You can tell that ... /juː kən 'tel ðæt/ Igartzen da / ikusten da...

USEFUL EXPRESSIONS

First of all, ... /'fɜːst əv ɔːl/ Lehenik eta behin, ...

I agree / disagree with this view. /aɪ ə'griː/dɪsə'griː wɪð ðɪs vjuː/ Ez nago ados iritzi horrekin.

I believe that ... /aɪ bɪ'liːv ðæt/ Uste dut...

In conclusion, ... /ɪn kən'kluːʒn/ Hitz batez, ...

In my opinion, ... /ɪn maɪ ə'pɪniən/ Nire iritziz, ...

Many people feel / believe that ... /meni piːpl 'fiːl / bɪ'liːv ðæt/ Jende askok uste du...

Secondly, ... /'sekəndli/ Bigarrenagoz, ...

To sum up, ... /tə sʌm 'ʌp/ Laburbilduz, ...

Getting Started

PRESENT SIMPLE

FORM

Affirmative	Negative	Interrogative
I / You go He / She / It goes We / You / They go	I / You do not (don't) go He / She / It does not (doesn't) go We / You / They do not (don't) go	Do I / you go? Does he / she / it go? Do we / you / they go?
Uses	Examples	Adverbs of frequency / Time expressions
A regular habit or routine	<i>Paul goes to school by train.</i>	always, usually, generally, regularly, occasionally, frequently, often, sometimes, rarely, seldom, never
A general truth or scientific fact	<i>The sun sets in the West.</i>	at 1 o'clock, at night, in the morning, on Fridays, every week, once a month, how often ... ?
Stative verbs	<i>I like basketball very much.</i>	

PRESENT CONTINUOUS

FORM

Affirmative	Negative	Interrogative
I am playing You are playing He / She / It is playing We / You / They are playing	I am (I'm) not playing You are not (aren't) playing He / She / It is not (isn't) playing We / You / They are not (aren't) playing	Am I playing? Are you playing? Is he / she / it playing? Are we / you / they playing?
Uses	Examples	Time expressions
An action which is happening now	<i>They are playing tennis right now.</i>	now, right now, at the moment
A temporary action	<i>My brother is learning Chinese this year.</i>	this year, at present, today, these days, this month
A definite plan for the near future	<i>We are leaving for Rome next week.</i>	this evening, tonight, tomorrow, next Friday / week / year

Stative Verbs

Ekintzak baino egoerak adierazten dituzte, eta *Present Simple* aldian erabiltzen dira. Honako ezaugarri hauekin dute lotura:

- emozioekin eta sentimenduekin (**dislike, enjoy, hate, hope, like, love, need, prefer, want**)
- pentsamenduarekin eta iritziarekin (**believe, forget, guess, know, remember, think, understand**)
- pertzepzioarekin eta zentzumenekin (**feel, hear, see, smell, sound, taste, touch**)
- prezioekin eta neurriekin (**cost, measure, weigh**)
- jabetzarekin (**belong, have, own**).

Batzuek egoera eta ekintza adieraz ditzakete. Horregatik, *Present Simple* nahiz *Present Continuous* aldiekin erabiliko dira.

*Ted **thinks** the film is boring.*

(Tedeu uste du filma aspergarria dela.) [egoera]

*My parents **are thinking** about going to Canada this summer.*

(Uda honetan Kanadara joatea pentsatzen dute nire gurasoek.) [ekintza]

See aditzak *Present Continuous* aldian, bizkitartean, aldezturik finkaturiko etorkizuneko ekintza adierazten du.

*Jane **is seeing** her friends tomorrow.*

(Bihar lagunak ikusiko ditu Janek.) [Geldituta daude.]

PAST SIMPLE

FORM

Affirmative	Negative	Interrogative
I / You walked He / She / It walked We / You / They walked	I / You did not (didn't) walk He / She / It did not (didn't) walk We / You / They did not (didn't) walk	Did I / you walk? Did he / she / it walk? Did we / you / they walk?
Uses	Examples	Time expressions
A completed action in the past	<i>She walked home after work yesterday.</i>	yesterday, last week / year, two days ago, in 2007, in the 1980s, in the 18th century, when, then
A series of completed actions in the past	<i>He got into the car and drove home.</i>	

PAST CONTINUOUS

FORM

Affirmative I was studying You were studying He / She / It was studying We / You / They were studying	Negative I was not (wasn't) studying You were not (weren't) studying He / She / It was not (wasn't) studying We / You / They were not (weren't) studying	Interrogative Was I studying? Were you studying? Was he / she / it studying? Were we / you / they studying?
Uses	Examples	Time expressions
An incomplete action in progress at a specific time in the past	<i>At 11 o'clock last night, we were watching a film on TV.</i>	last night / week / year, at 4 o'clock
An incomplete action interrupted by another action	<i>I was studying for the exam when the computer broke down.</i>	when, while, as
Two incomplete actions in progress at the same time in the past	<i>He was preparing the meal while she was laying the table.</i>	

PRESENT PERFECT SIMPLE

FORM

Affirmative I / You have worked He / She / It has worked We / You / They have worked	Negative I / You have not (haven't) worked He / She / It has not (hasn't) worked We / You / They have not (haven't) worked	Interrogative Have I / you worked? Has he / she / it worked? Have we / you / they worked?
Uses	Examples	Time expressions
An action that began in the past and continues until the present	<i>Claudia has worked in that company for ten years.</i>	never, ever, already, just, yet, recently, lately, how long ... ?, for, since, in recent years
An action that took place at an undetermined time in the past but is connected to the present	<i>She has never taken swimming lessons.</i>	

PAST PERFECT SIMPLE

FORM

Affirmative I / You had arrived He / She / It had arrived We / You / They had arrived	Negative I / You had not (hadn't) arrived He / She / It had not (hadn't) arrived We / You / They had not (hadn't) arrived	Interrogative Had I / you arrived? Had he / she / it arrived? Had we / you / they arrived?
Use	Example	Time expressions
A completed action which took place before another action in the past	<i>By the time they arrived at the airport, the plane had already taken off.</i>	already, by the time, after, before, until, never, just

FUTURE SIMPLE

FORM

Affirmative I / You will invite He / She / It will invite We / You / They will invite	Negative I / You will not (won't) invite He / She / It will not (won't) invite We / You / They will not (won't) invite	Interrogative Will I / you invite? Will he / she / it invite? Will we / you / they invite?
Uses	Examples	Time expressions
A prediction	<i>It will snow tomorrow.</i>	this evening, in an hour, at 2 o'clock, later, tomorrow, next month / year, soon, in a few weeks, in the future, on 1st May
A timetable	<i>The train will leave at 7 o'clock.</i>	
A spontaneous decision	<i>That looks delicious. I'll order it.</i>	

BE GOING TO

FORM

Affirmative I am going to eat You are going to eat He / She / It is going to eat We / You / They are going to eat	Negative I am not going to eat You are not (aren't) going to eat He / She / It is not (isn't) going to eat We / You / They are not (aren't) going to eat	Interrogative Am I going to eat? Are you going to eat? Is he / she / it going to eat? Are we / you / they going to eat?
Uses	Examples	Time expressions
A planned action for the future	<i>We are going to move to Paris next year.</i>	this evening, later, in an hour, at 4 o'clock, tomorrow, soon, next month / year, in a few weeks, on 8th May
An action that is about to happen	<i>Listen! She is going to sing our favourite song!</i>	

FUTURE PERFECT SIMPLE

FORM

Affirmative I / You will have lost He / She / It will have lost We / You / They will have lost	Negative I / You will not (won't) have lost He / She / It will not (won't) have lost We / You / They will not (won't) have lost	Interrogative Will I / you have lost? Will he / she / it have lost? Will we / you / they have lost?
Use	Example	Time expressions
An action that will be completed by a certain time in the future	<i>By this time next week, we will have finished the school project.</i>	by this time next week, by 3 o'clock, by the end of ... , by then, by August, in four months

FUTURE CONTINUOUS

FORM

Affirmative I / You will be doing He / She / It will be doing We / You / They will be doing	Negative I / You will not (won't) be doing He / She / It will not (won't) be doing We / You / They will not (won't) be doing	Interrogative Will I / you be doing? Will he / she / it be doing? Will we / you / they be doing?
Use	Example	Time expressions
An action in progress at a certain future time	<i>At this time next Monday, Alison will be playing in the concert.</i>	at this time tomorrow / next ... , on Thursday, in the next decade

1 When in Rome ...

PRESENT PERFECT CONTINUOUS

FORM

Affirmative I / You have been waiting He / She / It has been waiting We / You / They have been waiting	Negative I / You have not (haven't) been waiting He / She / It has not (hasn't) been waiting We / You / They have not (haven't) been waiting	Interrogative Have I / you been waiting? Has he / she / it been waiting? Have we / you / they been waiting?
Uses	Examples	Time expressions
An action that started in the past and which still continues in the present	<i>How long have you been cooking?</i>	for a year, since 2002, how long ... ?, all night / morning / day / week
An action whose results are still apparent	<i>Janet is tired. She has been studying for the exam all night.</i>	

Egitura

Baiezkoa: subjektua + **have / has + been + -ing** bukaera daraman aditz nagusia.

Ezezkoa: subjektua + **have / has + not (edo n't) + been + -ing** daraman aditz nagusia.

Galderazkoa: **Have / Has + subjektua + been + -ing** bukaera daraman aditz nagusia.

Erabilerak

- Orain dela denbora bat hasi eta oraindik dirauten ekintzak adierazteko. *Present Perfect Continuous* aldiak ekintzaren iraupena nabarmentzen duenez, itzultzeko garaian "eraman + aditz nagusia -t(z)en" egituraz balia gaitzake.
- Bukatu berriak badira ere, emaitzak oraindik agerian dituzten ekintzak adierazteko.

Aditz-aldi horrekin erabiltzen diren denbora-esamoldeek denbora-aldia adierazi behar dute, eta ez une zehatza.

PAST PERFECT CONTINUOUS

FORM

Affirmative	Negative	Interrogative
I / You had been cooking	I / You had not (hadn't) been cooking	Had I / you been cooking?
He / She / It had been cooking	He / She / It had not (hadn't) been cooking	Had he / she / it been cooking?
We / You / They had been cooking	We / You / They had not (hadn't) been cooking	Had we / you / they been cooking?
Use	Example	Time expressions
An action which continued up to another past action	<i>He had been working in that restaurant for two months when he found another job.</i>	for hours, since last April, all morning, when, until, before

Egitura

Baiezkoa: subjektua + **had + been + -ing** amaiera daraman aditz nagusia. Forma bera du pertsona guztiekin.

Ezezkoa: subjektua + **had + not (edo n't) + been + -ing** amaieradun aditz nagusia.

Galderazkoa: **Had + subjektua + been + aditz nagusia -ing** bukaerarekin.

Erabilerak

- Lehenaldiko ekintza laburren aurretik luzaroan gertatzen ari ziren ekintzak adierazteko. "Eraman, aritu, egon" aditzen iragana dugu maiz aditz-aldi hau itzultzeko baliabidea.

*We **had been driving** for hours through the desert when we finally arrived at Uluru.*
(Orduak generamatzen basamortuan gidatzen, azkenean Ulurura heldu ginenean.)

Ohikoa da bi ekintzok juntagailu batez lotzea: denborazkoa izan daiteke hori, (**when, until, before**), kontzesiboa (**although**) edo kausazkoa (**because**).

*She **had been living** in Australia for ten years **when** she decided to return to the United States.*
(Hamar urte zeramatzen Australian bizitzen, Estatu Batuetara itzultzea erabaki zuenean.)

Izenak osatzeko atzizkiak

Atzizkiak hitz batzuei gehitzen dizkiegun bukaerak dira, horrela, beste hitz batzuk sortzeko.

Izenak osatzeko atzizkien artean, **-tion / -sion, -ment, -ness, -ance / -ence, -ship** eta **-ity** ditugu erabilienak. Honatx adibide batzuk:

<i>punctuate</i> (puntuatu)	<i>punctuation</i> (puntuazio)
<i>conclude</i> (ondorioztatu)	<i>conclusion</i> (ondorio)
<i>announce</i> (aditzera eman)	<i>announcement</i> (adierazpen)
<i>happy</i> (zoriontsu)	<i>happiness</i> (zoriontasun)
<i>annoy</i> (gogait egin)	<i>annoyance</i> (gogaikarri)
<i>indifferent</i> (axolagabe)	<i>indifference</i> (axolagabetasun)
<i>champion</i> (txapeldun)	<i>championship</i> (txapelketa)
<i>personal</i> (pertsonal)	<i>personality</i> (nortasun)

Adjektiboak eratzeko atzizkiak

Izenei eta aditzei eransten zaizkien atzizkiak dira honako hauek, adjektiboak lortzeko: **-al, -able / -ible, -ous, -ive, -ful** eta **-less**.

<i>nation</i> (nazio)	<i>national</i> (nazional)
<i>predict</i> (iragarri)	<i>predictable</i> (iragar daitekeen)
<i>contempt</i> (mespretxu)	<i>contemptible</i> (mespretxagarri)
<i>danger</i> (arriku)	<i>dangerous</i> (arriskutsu)
<i>attract</i> (erakarri)	<i>attractive</i> (erakargarri)
<i>beauty</i> (edertasun)	<i>beautiful</i> (eder)
<i>pain</i> (min)	<i>painless</i> (minik gabeko)

Izen batzuekin, goiko aurrizkietako bat baino gehiago erabil daitezke:

careful – careless harmful – harmless

Beste batzuek, aldiz, bakarra onartzen dute:

*homeless – *homeful *peaceless – peaceful*

Eta aditzetatik adjektiboak erdiesteko, beste bi atzizki ditugu: **-ed** eta **-ing**.

<i>bore</i> (aspertu)	<i>bored</i> (aspertuta)
	<i>boring</i> (aspergarri)

-ed bukaeradun adjektiboarekin deskribatuko dugu pertsona edo gauza batek ondorio zehatz bat sentitzen edo jasaten duela; **-ing** amaieradun adjektiboarekin, berriz, ondorio hori eragiten duen pertsona edo gauza.

*Ben is **boring**, so I'm **bored** when I go out with him.*
(Ben aspergarria da, beraz, aspertu egiten naiz berarekin ateratzen naizenean.)

Gerundioz eta infinitiboz jarraituriko aditzak

Aditz batzuen ondotik (adibidez, **begin**, **forbid**, **intend**, **propose** edo **start**), gerundioa nahiz infinitiboa jar daiteke, esanahia batere aldatzen ez delarik:

*Steve started **to play** / **playing** golf four years ago.*
(Orain dela lau urte hasi zen Steve golfean jostatzen.)

Beste aditz batzuek, aldiz, esangura desberdinak dituzte, baldin eta gerundioa ala infinitiboa, zer daramaten ondotik. Honatx adibide batzuk:

- **forget** + **gerundioa** ezezko esaldietan erabiltzen da, iraganean egindako zerbait ahaztea ezinezkoa dela adierazteko.

*She'll never **forget meeting** that actor.*
(Inoiz ez du ahaztuko antzezle hori ezagutu zuela.)

- **forget** + **infinitiboa** zerbait egitea ahaztu zaigula adierazteko.

*I **forgot to buy** the newspaper.*
(Egunkaria erostea ahaztu zitzaidan.)

- **remember** + **gerundioa** iraganean egindako zerbait gogoratzen dugula adierazteko.

*I **remember giving** you the car keys.*
(Gogoratzen dut autoko giltzak eman nizkizula.)

- **remember** + **infinitiboa** zerbait egin behar dela gogorarazteko.

***Remember to bring** a dessert.*
(Gogoratu postrea ekartzea.)

- **regret** + **gerundioa** iraganean egindako zerbaiten damua adierazteko.

*He **regrets seeing** that film.*
(Damu du film hori ikusi izana.)

- **regret** + **infinitiboa** ondoren esan behar duguna sentitzen dugula adierazteko.

*I **regret to tell** you that you can't climb Uluru.*
(Sentitzen dut, baina ezin zarete Ulurura igo.)

- **stop** + **gerundioa** zerbait egiteari utzi diogula adierazteko.

*I **stopped going** to the gym last year.*
(Gimnasiora joateari utzi nion iaz.)

- **stop** + **infinitiboa** beste gauza bat egiten hasteko ekintza bat eten behar dela adierazteko.

*We **stopped to have** a coffee.*
(Kafe bat hartzeko gelditu ginen.)

2 Out of this World

BALDINTZAZKO PERPAUSAK

Conditional clause	Result clause	Examples
ZERO CONDITIONAL		
<i>if / when / + Present Simple unless</i>	Present Simple modal + base form	<i>If / When asteroids are tiny, they are hard to detect.</i> <i>You can't drive a car unless you've got a driving licence.</i>
FIRST CONDITIONAL		
<i>if / unless + Present Simple</i>	Future Simple	<i>If the weather is good, the spaceship will take off tomorrow.</i>
	imperative	<i>If you need help, please contact us.</i>
	modal + base form	<i>If the car breaks down, we can't go on holiday.</i>
SECOND CONDITIONAL		
<i>if / unless + Past Simple</i>	<i>would</i> + base form	<i>If an asteroid crashed into Earth, it would do a lot of damage.</i>
	<i>could / might</i> + base form	<i>If he had a car, he could drive to work every day.</i>
THIRD CONDITIONAL		
<i>if + Past Perfect Simple</i>	<i>would have</i> + past participle	<i>If he had felt well, he would have gone to work.</i>
	<i>could / might have</i> + past participle	<i>If I had called my mother, she could have picked me up at the airport.</i>

Baldintzazko perpausak baldintza adierazten duen perpaus batez (**conditional clause**) eta ondoriozko ekintza edo emaitza adierazten duen perpaus nagusiaz (**result clause**) osatuta daude. Ez dio axola zer hurrenkeratan kokatzen diren bi atalak, baina baldintza badoa lehenik, koma idatziko dugu bi perpausen artean.

***If** you **are** late, you **will miss** the train.*
(Berandu iristen bazara, trena galduko duzu.)

*You **will miss** the train **if** you **are** late.*
(Trena galduko duzu, berandu iristen bazara.)

Zero baldintza

Honela osatuko dugu: **if** + *Present Simple* baldintzazko perpausarekin, eta *Present Simple* edo aditz modala ondorioan. Baldintza zehatz bat betez gero, ondorioztatzen diren egoera errepikatuak adierazten ditu. Batzuetan, **if** erabili ordez **when** erabil dezakegu, perpausaren esanahia batere aldatu gabe.

***If** you **heat** ice, it **melts**.*
(Izotza berotzen baduzu, urtu egiten da.)

When I see horror films, I can't sleep at night.
(Beldurrezko filmak ikusten ditudanean, ezin dut gauetan lorik egin.)

Baldintza ez betetzearen ondorioz, zerbait gertatuko dela ala ez dela adierazi nahi badugu, hainbat aukera dugu: baldintza-perpausari **unless** juntagailuarekin eman hasiera ("ez ba..." / "ezean"), **if not** erabiltzearen pareko dena, edo *Present Simple* aldian doan aditza ezeztatu.

Unless I use a telescope, I don't see the stars.

If I don't use a telescope, I don't see the stars.
(Teleskopioa erabiltzen ez badut / erabili ezean, ez dut izarrik ikusiko.)

Gogoan izan **unless** nahiko maiz erabiltzen dela zero baldintzan eta baldintzazko lehenean, baina ez horrenbeste bigarrenetan, eta inoiz ez hirugarrenean.

Baldintzazko lehena

Honakoa da egitura: **if** + *Present Simple* baldintzazko perpausuan, eta *Future Simple* ondorioan. Baldintza betetzen bada, zer gertatuko den adierazten du.

Ondorioan, *Future Simple* erabiltzeaz gain, moduzko aditzak eta agintera ere erabil daitezke.

If you want to be an astronaut, you'll have to get along with people.

(Astronauta izan nahi baduzu, jendearekin ondo konpondu beharko duzu.)

If you like science-fiction films, we can go to the cinema tonight.

(Zientzia-fikziozko pelikulak gustatzen bazaizkizu, zinemara joan gaitezke gaur gauean.)

Batzuetan, moduzko aditzak baldintzazko perpausuan nahiz ondoriozkoan erabil daitezke.

If you can go out tonight, you should see the new Italian film.

(Gaur gauean irten bazaitezke, film italiar berria ikusi beharko zenuke.)

Baldintzazko bigarrena

Honela eratzen da: **if** + *Past Simple* baldintzan, eta **would** + aditzoina ondorioan. Orainaldiarekin loturiko baldintza hipotetikoak adierazten ditu, hau da, gertatzeko aukera gutxi dutenak.

He would travel to space if he had the chance.
(Espaziora bidaiatuko luke, aukera balu.)

Baldintzazko perpausuko aditza **to be** denean, **were** erabiltzen da singularreko nola pluraleko pertsona guztiekin.

If she were an astronaut, she would take part in space missions.

(Astronauta balitz, espazioko misioetan hartuko luke parte.)

Eta aholkuak ematen ari garenean, **If I were** formula erabiltzen da.

If I were you, I would buy the plane tickets.

(Nik, zure tokian, hegazkineko txartelak erosiko nituzke.)

Would erabili ordez **could** eta **might** moduzkoak ere erabil ditzakegu emaitzan, baina horiek biek hipotesia burutzeko aukera are urriagoa dela adierazten dute. Euskaraz "agian, beharbada, gerta liteke" eta antzekoak erabil ditzakegu itzultzerakoan.

If the robot landed on Mars, it could explore it.

(Errobotak Marten lur hartuko balu, hura esploratzea izango luke.)

Baldintzazko hirugarrena

Honela eratzen da: **if** + *Past Perfect Simple* baldintzan eta **would have** + partizipioa ondorioan. Kasu horretan, baldintza erabat ezinezkoa da, iraganari lotua baitago; beraz, hipotesia burutu ezina da.

If I had had enough money, I would have travelled to New York with my friends.

(Nahiko diru eduki izan banu, nire lagunekin New Yorkera bidaiatuko nukeen.)

Would have + partizipioa erabili ordez, **could have** eta **might have** + partizipioa hautatuz ere osatzen da ondorioa.

If I hadn't worked last night, I could have gone to the party.

(Lanik egin izan ez banu bart, festara joan ahal izango nintzatekeen.)

Denborazko perpausak

Etorkizunarekin lotuta daudenak baldintzazko lehenak bezala eratzen dira: *Present Simple* aldia menpeko perpausuan eta *Future Simple* perpaus nagusian. Juntagailuak aldatzen dira, eta, kasu horretan, **as soon as**, **by the time**, **the moment (that)**, **when** eta antzekoak erabiltzen dira.

I'll call you as soon as I come out of the cinema.
(Deituko dizut, zinematik irten bezain laster.)

When we get the results, we'll call you.
(Emaitzak jasotzen ditugunean, deituko dizuegu.)

DESIRA-PERPAUSAK

Form	Uses	Examples
wish / if only + Past Simple	Refers to a present situation that the speaker is unhappy about	He wishes he took part in the experiment. If only I had a new car.
wish / if only + Past Perfect Simple	Expresses regret about a past action or situation	I wish NASA hadn't cancelled the mission. If only the teacher had put off the test.
wish / if only + could / would + base form	Expresses a desire for something to happen in the future	I wish I could walk on the moon. If only Jim would help me with the project.

Desira-perpausek nahia azaltzen dute, eta bi eratara osa daitezke: **wish** aditzarekin eta **if only** egiturarekin.

Wish aditzak **that** juntagailua (ken daitekeena) buru duen menpeko perpausa eramaten du osagarri zuzentzat. Euskarazko "Ahal...!", "Gustatuko litzaidake", "Nahiago nuke + ba..." eta antzeko egiturak ditu pareko.

If only esamoldeak ere adiera bera du: "Nahiago nuke / luke...", "Gutxienez...", etab.

I wish / If only they would be more careful.
(Nahiago nuke kontu gehiago eduki izan balute.)

Bai bata eta bai bestea aditz-aldi desberdinekin erabil daitezke, taulan agertzen den bezala:

- **Past Simple** aldia hautatuko dugu aldatu edo hobetu nahi genituzkeen oraingo egoerez jarduteko.

I wish I knew more about Mars.
(Nahiago nuke gehiago baneki Marteri buruz.)

Past Simple aldian doan aditza **to be** bada, **were** erabili behar da pertsona guztiekin, baita singularreko 1. eta 3. pertsonarekin ere (subjuntiboaren aztarnak dira).

I wish Paul were here.
(Nahiago nuke Paul hemen egongo balitz.)

- **Past Perfect Simple** aldia hautatuko dugu gertatutako ekintzez pena edo damua adierazteko.

I wish I hadn't missed the train.
(Trena galdu izan ez banu!)

- **Could** edo **would** + aditzoina erabiltzen baditugu, etorkizuneko ekintzez ari gara, adierazitakoa gertatzea nahiko bagenu ere, nahiko zaila dela aditzera emanez.

I wish I could fly to the moon.
(Gutxienez ilargira bidaiatzerik banu!)

Wish eta aditzoinaren subjektua desberdina bada, orduan **would** erabiliko dugu.

I wish students would visit the space museum.
(Nahiago nuke ikasleek espazioaren museoa bisitatuko balute!)

Phrasal Verbs

Aditz hauek partikula bat edo gehiago izaten dute ondotik (preposizioak, adberbioak edo bien konbinaketa), eta elkarrekin esanahi berria hartzen dute, bakarka zuten esanahia ez den beste bat.

iragankorrak edo iragangaitzak izan daitezke.

*Scientists are trying to **work out** a solution.*
(Zientzialariak irtenbidea topatu nahian dabilta.)

*The plane **took off** one hour late.*
(Hegazkina ordubeteko atzerapenarekin aireratu zen.)

iragankor gehienek kasuan, osagai zuzena jar daiteke aditzaren eta partikularen artean. Osagai hori izena bada, jar daiteke tartean edo atzean, baina izenordaina bada, nahitaez tartean jarri behar da.

*The astronaut **put on** the spacesuit.*
(Astronautak espazio-jantzia jantzi zuen.)

*The astronaut **put** the spacesuit **on**.*
*The astronaut **put it on**.*

Nolanahi den, iragankor batzuk, iragangaitz guztiak eta bi partikulez osatuak direnak banaezinak dira.

*Most of the space flights have **come back** safely.*
(Espaziorako hegaldi gehienak onik itzuli dira.)

Aditz batzuek partikula desberdinak onartzen dituztenez, **phrasal verbs** desberdinak osatzen dituzte.

take after (antza / itxura izan)
take off (aireratu; alde egin; (arropa) kendu)
take out (atera; (-ra) eraman / gonbidatu)

Gainera, **phrasal verbs** askok esanahi bat baino gehiago dituzte:

bring up (hazi, hezi; aipatu)
give away (salatu; oparitu; ezagutza eman)
turn up (azaldu; (bolumena) igo)
work out (aurkitu; konpondu, irtenbidea aurkitu)

Ikus 26. orrialdean duzun **phrasal verbs** zerrenda, adibide gehiago azertu ahal izateko.

3 Making a Living

BOZ PASIBOA

Tense	Active	Passive
Present Simple	Liz uses the computer every day.	The computer is used by Liz every day.
Present Continuous	Liz is using the computer every day.	The computer is being used by Liz every day.
Past Simple	Liz used the computer every day.	The computer was used by Liz every day.
Past Continuous	Liz was using the computer every day.	The computer was being used by Liz every day.
Present Perfect Simple	Liz has used the computer every day.	The computer has been used by Liz every day.
Past Perfect Simple	Liz had used the computer every day.	The computer had been used by Liz every day.
Future Simple	Liz will use the computer every day.	The computer will be used by Liz every day.
Modals	Liz should use the computer every day.	The computer should be used by Liz every day.
Modal Perfects	Liz may have used the computer every day.	The computer may have been used by Liz every day.
have to	Liz has to use the computer every day.	The computer has to be used by Liz every day.
be going to	Liz is going to use the computer every day.	The computer is going to be used by Liz every day.

Egitura

Baiezkoa: subjektua + **to be** aditza + aditz nagusiaren partizipioarekin eratzen da.

*The team meeting **was cancelled** by the manager.*
(Taldearen bilera bertan behera utzi zuen managerrak.)

Ezezkoa: subjektua + **to be** aditza + **not** (edo **n't**) + aditz nagusiaren partizipioa. Perpausa moduzko aditzarekin, *Future Simple* aldiarekin edo adizki elkartu batekin osatuta badago, moduzko aditza, **will** edo **have** / **has** ezeztatuko ditugu.

*The team meeting **hasn't been cancelled** by the supervisor.*
(Taldearen bilera ez du bertan behera utzi gainbegiraleak.)

Galderazkoa: **to be** aditza + subjektua + aditz nagusiaren partizipioa. Perpausa moduzko aditzarekin, *Future Simple* aldiarekin edo adizki elkartu batekin osatuta badago, perpaus pasiboa moduzkoarekin edo laguntzailearekin hasiko dugu, aktiboan bezalaxe.

***Has** the team meeting **been cancelled** by the manager?*
(Taldearen bilera bertan behera utzi al du managerrak?)

Galdetzailea daramaten galderek ere aditz laguntzailearen eta subjektuaren arteko ordena aldatzen dute, galdetzaileak subjektu funtzioa duenean salbu.

*Where **will** the textile factory **be opened**?*
(Non irekiko dute ehun-lantegia?)

*Who **will be hired** for the job?*
(Nor kontratatuko dute lanposturako?)

Nola bilakatu perpaus aktibo bat pasibo

- Perpaus aktibo bat pasibo nola bilakatzen den ikasi aurretik, jakin beharra dago boz pasiboa askoz arruntagoa dela ingelesez euskaraz baino; horregatik, itzultzeko garaian aditza boz aktiboan uztea hobesten da, forma inpertsonalak hautatuz edo hitzen hurrenkera aldatuz. Perpaus aktiboan aditzaren ondotik doan lehen osagarria bihurtuko da subjektu, dela osagarri zuzena dela zeharkakoa.

*Carol **manages** the business.*
*The business **is managed** by Carol.*
(Negozioa Carolek zuzentzen du.)

Bi osagarri daudenean, ingelesez ohikoena zeharkako osagarria hautatzea subjektutzat.

*They **have offered** Paul a job.*
*Paul **has been offered** a job.*
*A job **has been offered** to Paul.*
(Pauli lanpostu bat eskaini diote.)

Zeharkako osagarria izenordain objektua bada, izenordain subjektuaren forma hartuko du.

*They **will consider** me for the job.*
*I **will be considered** for the job.*
(Kontuan hartuko naute lanposturako.)

- Perpaus aktiboan aditz nagusiak zuen denboran jarriko dugu **to be** aditza, eta aditz nagusia, berri, partizipioan.

*They **completed** the training yesterday.*
*The training **was completed** yesterday.*
(Atzo bukatu zen formazioa.)

Moduzko aditzei eta **be going to** egiturari dagokienez, horiei darraien aditza pasiboan jartzen da.

*You **should take** safety precautions in this job.*
*Safety precautions **should be taken** in this job.*
(Segurtasun-neurriak hartu beharko lirateke lanpostu honetan.)

*He **is going to design** the new business cards.*
*The new business cards **are going to be designed**.*
(Bisita-txartel berriak diseinatzeraz doaz.)

- Perpaus aktiboko subjektua esaldiaren bukaerara pasatuko dugu, aurretik **by** daramala. Eta pertsona-izenordaina bada, dagokion izenordain objektuaz trukatu behar dugu.

*The manager **hired** new people.*
*New people **were hired** by the manager.*
(Jende berria kontratatu zuen managerrak.)

Erabilera

- Ekintza gauzatzen duen subjektua baino garrantzitsuagoa ekintza bera dela nabarmendu nahi denean erabiltzen da, subjektua garrantzi gutxikoa delako, ezezaguna delako edo aipatu nahi ez delako. Gainera, era horretara, **somebody**, **nobody** eta antzeko subjektuak dituzten perpausak sailhets ditzakegu.

*Somebody **showed** him the new office.*
*He **was shown** the new office.*
(Bulego berria erakutsi zioten.)

Aditz arazleak:

have / get + something + done

Have / get + osagarri zuzena + iraganeko partizipioa erabiltzen da norbaiti eskatutako ekintzak adierazteko.

*I **had / got** my car **repaired**.*
(Konpondu zidaten autoa.)

Egitura hori aditz-denbora gehienekin erabil daiteke.

*He **is going to have** his carpet **cleaned**.*
(Alfonbra garbituko diote.)

*We **will get** meals **delivered** to the office.*
(Bulegoan banatuko dizkigute jatorduak.)

Egitura horrek esanahi pasiboa du, erdian doan osagarri zuzenak partizipioan doan aditzaren bitartez adierazitako ekintza jasotzen baitu. Euskaratzerakoan, ordea, boz aktiboa erabiliko dugu.

*We **will have** our photos **taken** tomorrow.*
(Bihar egingo dizkigute guri argazkiak.)

*I **got** the project **translated** by a friend.*
(Lagun batek itzuli zidan proiektua.)

Bi aditzok bereiz gabe erabiltzen badira ere, **get** informalagoa da, eta arruntagoa ere bai ingeles mintzatuan.

*I **got** my house **painted** last week.*
(Joan den astean pintatu zidaten etxea.)

4 On the Ball

MODUZKO ADITZAK

Modals	Uses	Examples
can	Ability	<i>Beth can speak five languages.</i> (Bethék bost hizkuntza hitz egiten ditu.)
	Request	<i>Can I join the hockey team?</i> (Hockey-taldean parte har dezaket?)
	Possibility	<i>We can watch Formula One races on TV.</i> (Formula 1eko lasterketak telebistan ikus ditzakegu.)
be able to	Ability	<i>Mary was able to finish the race.</i> (Maryk karrera bukatu ahal izan zuen.)
	Possibility	<i>I will be able to attend basketball practice this afternoon.</i> (Saskibaloiko entrenamendura joateko gai izango naiz gaur arratsaldean.)
can't	Inability	<i>She can't play squash.</i> (Ez daki squashean jokatzeko.)
	Prohibition	<i>They can't use hi-tech equipment.</i> (Ezin dute erabili teknologia aurreratua duten ekiporik.)
	Disbelief, deduction	<i>That can't be Pam. She was injured during training.</i> (Horrek ezin du Pam izan. Entrenamenduan min hartu zuen.)
could	Past ability	<i>Mark could play golf when he was young.</i> (Markek bazekien golfean jolasten gaztea zela.)
	Polite request	<i>Could you take me to the stadium?</i> (Estadiora eramango al nindukezu?)
	Polite suggestion	<i>You could invite your friends to see the match.</i> (Zure lagunak gonbida zenitzake partida ikustera.)
	Possibility	<i>Jane could become an Olympic athlete.</i> (Jane atleta olinpiarra bilaka liteke.)
may, might	Possibility	<i>I may / might compete this year.</i> (Agian urte honetan lehiatu ninteke.)
may	Polite request, permission	<i>May I borrow your tennis racquet, please?</i> (Zure teniseko erraketa erabil dezaket?)
should, ought to	Advice, opinion	<i>You should / ought to get up early to train.</i> (Entrenatzeko goiz jaiki behar zenuke.)
need to	Necessity, obligation	<i>Many swimmers need to improve their breathing technique.</i> (Igerilari askok euren arnasketa teknika hobetu beharra izaten dute.)
have to	Necessity, obligation	<i>We have to win tomorrow's match.</i> (Biharko partida irabazi beharra dugu.)
must	Obligation, strong necessity	<i>Athletes must train many hours a day.</i> (Atletek egunean ordu asko entrenatu behar izaten dituzte.)
	Strong belief	<i>Paul must be tired. He has been training hard all week.</i> (Paul nekatuta egongo da. Aste osoa darama gogor entrenatzen.)
mustn't	Prohibition	<i>You mustn't kick the ball in basketball.</i> (Baloia ezin diozu ostikorik eman saskibaloian.)
don't have to	Lack of obligation / necessity	<i>He doesn't have to take tennis lessons this year.</i> (Ez dauka teniseko klaserik jaso beharrik aurtan.)
needn't	Lack of obligation / necessity	<i>You needn't bring a ball.</i> (Ez daukazu zertan baloia ekarri.)
would	Formal request	<i>Would you close the door, please?</i> (Atea itxiko al zenuke, mesedez?)
	Offer	<i>Would you like to go sailing?</i> (Nabigatzera joan nahi zenuke?)

Moduzkoek honako ezaugarri hauek dituzte:

- Aldagaitzak dira; horrenbestez, forma bera dute pertsona guztiekin, eta ez dira jokatzen.
- Ez dute **do** / **does** laguntzailearen beharrik ezezeko eta galderazko formak osatzeko.
- Jarraian aditzoinak daramatzate beti.

Be able to, have to eta **need to** aditzek ez dituzte ezaugarri horiek guztiak; bai, ordea, moduzko aditzen erabilera batzuk (gaitasuna, obligazioa, etab.).

Erabilerak

can

- Trebetasuna edo gaitasuna adierazteko.
- Eskerak egiteko, baimena eman eta eskatzeko.
- Posibilitatea azaltzeko
- + Iradokizunak egiteko.

*You **can take** a taxi to go to the train station.*
(Taxia har dezakezu tren geltokira joateko.)

be able to

- **Can** moduzkoak duen adiera bera du, baina **can Present Simple** aldian bakarrik erabil daiteke; beraz, gainerako aditz-denboretan **be able to** aditzaz baliatuko gara.

can't

- **Can** moduzkoaren ezezeko forma da.
- Debekua, ezezeko ondorioa edo zerbait ezinezkoa den ziurtasuna adierazteko.

could

- Trebetasuna edo gaitasuna iraganean adierazteko.
- **Can** aditzarekin baino modu jasoagoan zerbait eskatzeko.
- **Can** aditzarekin baino posibilitate urriagoa adierazteko.
- Iradokizunak egiteko, baina ez **can** aditzarekin bezain zuzenak.

may / might

Zerbait gertatuko den posibilitatea adierazten dute (**might** aditzak urriagoa). **May**, halaber, **can** aditzarekin baino era jasoagoan baimena emateko, eskatzeko edo ezeztatzeko eta eskaerak egiteko erabiltzen da.

should / ought to

Gomendioak eta aholkuak emateko erabiltzen dira biak. **Ought to**, ordea, kasik ez da erabiltzen ezezeko eta galderetan. **Should** da bietan erabiliena.

need to

Joka egin daiteke, beraz, edozein denboratan erabil daiteke. Obligazioa edo beharra adierazten du.

have to

Must aditzak dituen funtzio berak ditu, nahiz eta adierazten duen obligazioa ez den hain indartsua. **Must Present Simple** aldian bakarrik erabil daitekeenez, gainerako aditz-denboretan **have to** aukeratuko dugu.

must

Obligazioa eta beharra adierazten ditu, batez ere legeak edo autoritateren batek ezarriak. Gainera, ondorio logikoa ere adierazten du ("antza", "nonbait").

mustn't

Debekua adierazten du.

don't have to

"Ez eduki zertan" / "beharrik ez" adiera du, bestela esanda, obligazio eta beharrik eza (**needn't** moduzkoak bezalaxe).

needn't

Zerbait egiteko obligaziorik edo beharrik ez dagoela azaltzen du (**don't have to** formak bezala).

would

Zerbait era jasoan eskatzeko edo eskaintzeko erabiltzen da.

MODUZKO BURUTUAK

Modal Perfects	Uses	Examples
could have	Ability to do something in the past, but which wasn't done in the end	<i>We could have beaten the other team.</i> (Beste taldea garaitu ahal izan genuen.)
can't / couldn't have	Certainty that something didn't happen	<i>John can't / couldn't have played in the match because he was injured.</i> (Johnek ezin izan du / zuen partida jokatu, min hartuta zegoelako.)
may / might have	A guess about a past action	<i>He may / might have hurt his ankle.</i> (Agian, min hartu du orkatilan.)
must have	Certainty or logical conclusion about an event in the past	<i>She must have earned millions of euros this year.</i> (Milioika euro irabazi ditu, nonbait, aurren.)
should / ought to have	Criticism or regret after an event	<i>We should / ought to have discussed the issue with the coach.</i> (Entrenatzailearekin hitz egin behar genuen gaiari buruz.)
shouldn't have	Criticism or regret after an event	<i>You shouldn't have gone out last night.</i> (Ez zenuen irten behar atzo gaur.)
would have	Willingness or desire to do something, but which wasn't actually done	<i>I would have gone with you, but I was very busy.</i> (Zurekin joan nintekeen, baina oso lanpetuta nengoan.)

Erabilerak

could have + partizipioa

Iraganean zerbait egin zitekeen arren, azkenean ez zela egin adierazten du.

can't / couldn't have + partizipioa

Zerbait gertatu izana ezinezkoa dela adierazteko erabiltzen da.

may / might have + partizipioa

Gertatutako zerbaiti buruz iragarpenak egiteko erabiltzen da.

must have + partizipioa

Gertatutako ekintza batekiko ondorio logikoa azaltzeko erabiltzen da.

should / ought to have + partizipioa

Bi forma horiekin, gertatutako zerbaiti buruz kexua edo espero genuena bete ez delako pena adieraz dezakegu.

shouldn't have + partizipioa

Iraganeko gertakizun bati buruzko iritzi kritikoa adierazten du, ez zuela gertatu izan behar adieraziz.

would have + partizipioa

Iraganean zerbait egin nahi izan zela, baina, kanpoko baldintzak medio, egiterik egon ez zela adierazten du.

should / had better

Ikusi duzun bezala, **should** erabiltzen da gure ustez zer egin behar litzatekeen adierazteko, eta aholkua nahiz iritzia emateko. Hala bada, **had better** (edo **'d better** forma laburtua) dugu gauza bera adierazteko guztiz arrunta den beste era bat.

Baiezkoa: subjektua + **had better** + aditzoina egitura ezarriko dugu. "Hobe duzu -t(z)ea" adiera du.

You'd better sit this game out.

(Hobe duzu partida honetan parte ez hartzea.)

Ezezkoa: subjektua + **had better** + **not** + aditzoina.

You'd better not do extreme sports.

(Hobe duzu kirol arriskutsurik ez egitea.)

Galderazkoa: ez da galderetan erabiltzen.

Gainera, **should** aditzak ez duen erabilera bat ere badu; abisua emateko erabiltzen da, esandakoa egin ezean, hitzunari zerbait txarra edo desatsegina gerta dakiokela adierazi nahian bezala. Kasu horretan "Hobe duzu -t(z)ea", "Ez... gero..." egituraren parekoa da.

You'd better go to bed early.

(Hobe duzu ohera goiz joatea.)

You'd better not run long distances.

(Hobe duzu distantzia luzeak ez korrika egitea.)

5 Crime Doesn't Pay

ZE HAR ESTILOA

Tense	Direct Speech	Reported Speech
Present Simple	"The suspect cooperates with the police."	He said that the suspect cooperated with the police.
Present Continuous	"The suspect is cooperating with the police."	He said that the suspect was cooperating with the police.
Past Simple	"The suspect cooperated with the police."	He said that the suspect had cooperated with the police.
Past Continuous	"The suspect was cooperating with the police."	He said that the suspect had been cooperating with the police.
Present Perfect Simple	"The suspect has cooperated with the police."	He said that the suspect had cooperated with the police.
Present Perfect Continuous	"The suspect has been cooperating with the police."	He said that the suspect had been cooperating with the police.
Past Perfect Simple	"The suspect had cooperated with the police."	He said that the suspect had cooperated with the police.
Past Perfect Continuous	"The suspect had been cooperating with the police."	He said that the suspect had been cooperating with the police.
Future Simple	"The suspect will cooperate with the police."	He said that the suspect would cooperate with the police.

ALDAKETAK MODUZKOETAN

Direct Speech	Reported Speech
can	could
may	might
must / have to	must / had to

ALDAKETAK ZENBAIT HITZ ETA ESAMOLDETAN

Direct Speech	Reported Speech
now	then
today	that day
tonight	that night
yesterday	the previous day / the day before
last week	the previous week / the week before
a month ago	the previous month / the month before
tomorrow	the following day / the day after / the next day
next week	the following week / the week after
here	there
this	that
these	those

Norbaitek esandakoa kontatzeko erabiltzen da, baina pertsona horrek erabilitako hitz berberak aipatu gabe.

Reported statements

Norbaitek esan berri duena orainaldian kontatu dezakegu. Horretarako, nahikoa da komatxoak kentzea, izenordain subjektua aldatzea, eta aditzaren pertsona ere bai.

"I am innocent."

He says that he is innocent.
(Errugabea dela dio.)

Ohikoa, dena dela, zehar estiloko menpeko perpausaren aurrean doan aditza (normalean **say** edo **tell**) lehenaldian jartzea da. Eta, orduan, menpeko perpausoko aditzak atzera jauzia egingo du (*Present Simple* aldia *Past Simple* aldira pasatuko da, hori *Past Perfect Simple* deiturikora, etab.).

Komatxoak kentzeaz gain eta aditz-denborak aldatzeaz gain, ordea, beste aldagak batzuk ere beharrezkoak dira; horrela, bada, izenordainek eta denbora- nola leku-esamoldeek ere aldaketak jasango dituzte.

Menpeko perpausa **that** juntagailuaz hasten da, baina ingeles mintzatuan isildu egiten da.

"The police arrested the thief last week" she said.
She said (that) the police had arrested the thief the previous week.
(Hark esan zuen poliziak lapurra atxilotu zuela aurreko astean.)

Perpausak egia orokorra adierazten duenean, aditz-denborak ez du inolako aldaketarik jasaten.

"Crime is punishable by law" she said.
She said that crime is punishable by law.
(Legeak zigortzen zuela delinkuentzia esan zuen.)

Zehar estiloari sarrera ematen dioten aditz arruntenak **say** eta **tell** dira. Azkenak **to** preposizioz gabeko zeharkako osagarria darama beti; lehenak, **say** aditzak, aukeran du zeharkako osagarria eraman ala ez, baina daraman kasuetan, preposizio horrekin joan beharra du.

"The trial will begin tomorrow," he said.
He told me that the trial would begin the next day.
He said that the trial would begin the next day.
He said to me that the trial would begin the next day.
(Esan zidan epaiketa hurrengo egunean hasiko zela.)

Reported questions

Ingelese, bi motatako galderak daude:

- **Yes / No questions** motakoak, **hats**, **"bai"** edo **"ez"** batekin erantzun daitezkeenak. Era horretako galderak zehar estilora aldatzeko, **ask** aditza eta ondoren **if** edo **whether** partikula erabiliko ditugu. Orain, galderak perpaus arrunt izatera pasatu direnez, ez dago subjektu-aditz arteko hurrenkera-aldaketarik, ez dago galdera-ikurrik, ez eta komatxorik.

"Have you turned on the alarm?" Frank asked.

Frank asked if / whether I had turned on the alarm.
(Frankek alarma jarri al nuen galdetu zidan.)

- **Wh-questions** motakoak ezin dira **"bai"** edo **"ez"** batekin erantzun. Galdetzaile batekin hasten direnak ditugu hauek (**what, who, where, when, why, whose, how, how long**, etab.), eta, zehar estilora pasatzerakoan, galdetzaile hori **if** edo **whether** partikulen tokian kokatuko dugu. Jarraian, subjektua eta aditza joango dira, eta galdera-marka nahiz komatxoak alde batera utziko ditugu.

"When did you find the stolen money?" he asked.
He asked when they had found the stolen money.
(Lapurtutako dirua noiz aurkitu zuten galdetu zuen.)

Reported orders / requests

Aginduak zehar estilora pasatzeko, aginteraren ordeztu infinitiboa erabiliko dugu. Baina, infinitiboaren aurretik, agindua adierazten duen aditz bat erabiliko dugu; esate baterako, **tell** ala **order**, atzean zeharkako osagarria daramala. Badira beste aditz batzuk ere, aginduak adierazi ez arren, egitura hori jarraitzen dutenak: **ask** eta **beg** paditzak eskaerak adierazteko, edo **warn** norbaiti ohartarazpen bat egiteko.

"Be careful with your bag," Amy said.
Amy warned me to be careful with my bag.
(Amyk nire poltsarekin kontuz ibiltzeko ohartarazi ninduen.)

Ezezko perpaus bat dugunean, **not** kokatuko dugu **to** partikularen aurrean.

"Don't be late," he told his son.
He told his son not to be late.
(Semeari esan zion berandu ez etortzeko.)

Reported suggestions

Aurrena, subjektua jarriko dugu, eta **suggest** edo **recommend** aditzak lehenaldian; ondoren, pertsona horrek iradokitakoa adieraziko dugu. **Advise** aditza ere erabil daiteke aholkuak emateko, edo **invite** gonbitea luzatzeko. Iradokizunak bi eratara pasatzen dira zehar estilora:

- **That** partikularekin hasten den perpaus bat osagarri zuzentzat erabiliz, subjektua eta aditza oinarritzko forman dituen.

"Change your password from time to time," Carol recommended.

Carol recommended that I change my password from time to time.

(Carolek gomendatu zidan tartean behin pasahitza alda nezala.)

- Gerundioa erabiliz, subjekturik zehaztu gabe.

"Let's buy a camera for his birthday."

He suggested buying a camera for his birthday.

(Bere urtebetetzetarako kamera bat erostea iradoki zuen.)

Reporting verbs

Zehar estiloari sarrera emateko gehien erabiltzen diren aditzak **say**, **tell** eta **ask** dira; horiek mezua helarazten digute soilik, informazio gehiago gaineratu barik.

Baina hitzunaren intentzioa edo erabilitako doinua ere azaldu nahi baditugu, aipatutakoez gain, **reporting verbs** ugari erabil ditzakegu:

- Baieztapenatarako: **admit**, **announce**, **answer**, **apologise**, **boast**, **claim**, **complain**, **declare**, **explain**, **inform**, **insist**, **mention**, **offer**, **remind**, **reply**, **state**
- Galderetarako: **enquire**, **request**, **want to know**, **wonder**
- Aginduetarako: **demand**, **order**, **shout**, **warn**
- Iradokizunetarako: **advise**, **invite**, **recommend**, **suggest**
- Beste aditz batzuk: **beg**, **deny**, **refuse**

"The criminal will go to prison."

She declared that the criminal would go to prison.
(Hark azaldu zuen gaizkilea kartzelara joango zela.)

"Did a burglar break into his house?"

Sarah wanted to know if a burglar had broken into his house.

(Sarak jakin nahi zuen ea lapurren bat sartu zen haren etxera lapurretara.)

"Give me the money!"

The robber ordered the teller to give him the money.
(Lapurrak kutxazainari dirua emateko agindu zion.)

"Don't leave your mobile phone on the table."

He advised me not to leave my mobile phone on the table.

(Mugikorra mahai gainean utz ez nezan aholkatu zidan.)

6

Money Makes the World Go Round

ERLATIBOZKO PERPAUSAK

DEFINING RELATIVE CLAUSES	
Uses	Examples
who and that refer to people	<i>She is the woman who / that gave generous tips to the waitresses.</i>
which and that refer to objects	<i>The camera which / that my parents gave me was very expensive.</i>
when and that refer to a moment in time	<i>They'll always remember the day when / that they found the gold coins.</i>
where refers to a particular place	<i>The land where they found the treasure was a gold-mining area.</i>
whose refers to possession	<i>That is the man whose house had been broken into.</i>
NON-DEFINING RELATIVE CLAUSES	
Use	Examples
that cannot replace who or which	<i>George, who works hard, earns a lot of money in tips.</i>
	<i>The iBag, which was invented in Australia, can detect overspending.</i>

Erlatibozko izenordain edo adberbio batez hasi eta izenlagun funtzioa duten menpeko perpausak dira, eta bi motatakoak daude: **defining** (murrizgarriak) eta **non-defining** (ez-murrizgarriak).

Defining Relative Clauses

Aurrekariari buruzko ezinbesteko informazioa ematen digute. Horiek izan ezean, perpausaren esanahia osatu gabe geldituko litzateke.

- **Who** (pertsonak), **which** (gauzak) eta **that** (pertsonak eta gauzak) izenordainak ken daitezke, subjektu-funtzioa betetzen ez badute. **Whose** (jabetza) ezin da ez kendu, eta ez ordeztu.

*The manager is the person **who** / **that** sets the prices.*
(Gerentea da prezioak finkatzen dituen pertsona.)

*The jeans (**which** / **that**) I bought were a bargain.*
(Erosi nituen bakeroak pagotxa izan ziren.)

*Tom is the boy **whose** parents are the restaurant owners.*
(Tom da jatetxearen jabeak direnen mutikoa.)

- **When** (denbora) ken dezakegu, edo bere ordezt **that** erabili.

*She called her friends the day (**when** / **that**) she won the lottery.*

(Lagunei deitu zien loteria irabazi zuen egunean.)

- **Where** (lekua) ezin da **that** bitartez ordeztu, eta gutxitan ken daiteke.

*This is the shop **where** clothes are cheaper.*
(Hau da arropak merkeagoak diren denda.)

Erlatibozko izenordeak preposizioa badarama, ohikoena kentzea da, eta preposizioa aditzaren ondoren kokatzea.

*The waiter (**who** / **that**) I complained **to** was very nice.*
(Kexua azaldu nion zerbitzaria oso atsegina zen.)

Non-defining Relative Clauses

Aurrekariari buruzko informazio gehigarria soilik ematen digute; horregatik, koma artean doaz. **Who**, **which**, **when**, **where** eta **whose**kin eraikitzen dira. Horiek inoiz ezin dira kendu, eta ezta **that** izenordainarekin ordeztu ere.

*Lisa, **who doesn't have a credit card**, paid in cash.*
(Lisak, kreditu-txartelik ez duenak, esku-dirutan ordaindu zuen.)

Egitura jasoa eta ohikoa

Erlatibozkoak preposizioa badarama, **which** erabiliko dugu aurrekaria gauza denean; baina pertsona bada, **who** erabili ordeztu, **whom** erabiliko dugu. Hori oso erabilera jasoa da. Bi kasuetan, nolanahi den, ohikoena preposizioa erlatibozko perpausaren bukaeran kokatzea da, eta izenordaina isiltzea.

*This is the company **in which** my father works.*

[Jasoa]

*This is the company (**which**) my father works **in**.*

[Ohikoa]

(Hau da nire aitak lan egiten duen lantegia.)

*The person **to whom** I talked was the shop owner.*

[Jasoa]

*The person (**who**) I talked **to** was the shop owner.*

[Ohikoa]

(Denda-jabea zen hitz egiten aritu nintzaion pertsona.)

Preposizioz jarraituriko adjektiboak

To be aditzaren ondoren, maiz aurkituko ditugu preposizioz lagundutako adjektiboak eta ondoren izena, izenordaina edo gerundioa daramatela. Atribuzio-funtzioa duten adjektiboak dira, eta batzuek jakineko preposizio finko bat bakarrik har dezakete.

*The hotel is **responsible for** any theft.*

(Hotela egiten da edozein lapurreten arduradun.)

*We are **involved in** a new environmental programme.*

(Ingurumen-programa berri baten partaide gara.)

Aldiz, zenbait adjektibok preposizio desberdinak har ditzakete, eta, horien arabera, esanahia aldatuko zaie.

*She was **tired from** standing all day.*

(Nekatuta zegoen egun osoa tente egon ondoren.)

*They were **tired of** calling him.*

(Nekatuta zeuden hari hots egiteaz.)

Ikus 27. orrialdean duzun preposizioz jarraituriko adjektiboen zerrenda, adibide gehiago aztertu ahal izateko.

Translate the sentences into your notebook.

UNIT 1

1. Urteak daramatza bere arbasoei buruzko zer bait aurkitu nahian.
2. Etxera itzuli behar izan nuenerako, nire ikasketekin jarraitzera, kultur shocketik neure onera etorrita nengoen.
3. Orduak generamatzen bidexkan oinez, norabide okerrean gindoazela konturatu ginenean.
4. Zorionez, gogoratu nintzen oinez ibiltzeko oinetako egokiak ekartzeaz.
5. Sentitzen dut, baina ezezkoa eman diote zure eskaerari.

UNIT 2

1. Aurretiaz jakinarazi izan bazenit, bidaian lagunduko nizukeen.
2. Benetan OHE bat ikusi ezean, ez dut inoiz sinetsiko bizitza dagoenik kanpo-espazioan.
3. Ekaitzaz ohartarazi izan bagintuzte!
4. Irtenbiderik aurkitzen ez baduzue, proiektua bertan behera utzi beharko duzue.
5. Zer egingo zenuke espaziora bidaiatzeko aukera emango balizute?

UNIT 3

1. Inork ez du lan-erritmoa moteltzen gure taldean; beraz, gure irabaziak beti zuzen banatzen dira.
2. Kaleratu egin ninduten, ez nintzelako ona hainbat gauza aldi berean egiten, eta ezta presiopean lan egiten ere.
3. Nire liburuak kaxetan gordearazi nien.
4. Pakete hauek ahalik eta lasterren sailkatu behar dira.
5. Jende askok uste du gutxieneko soldata igo egin behar dela.

UNIT 4

1. Desengainua hartu zuen, antza, beste jokalaria irabazi zionean, baina kiroltasunez hartu zuen.
2. Pena da ez saiatu izana talderako probak pasatzen, zeren eta lortuko zuen.
3. Gogo eta erresistentzia-indarrrik gabe, atleta bat ezin da nabarmendu.
4. Ezin diot nire entrenatzaileari huts egin, eman didan orientazio guztiaren ondoren.
5. Atsedean hartzeko denbora pixka bat hartu beharko zenuke, agian, luze joko bailuke beste aukera bat eduki aurretik.

UNIT 5

1. Gure gida turistikoak ohartarazi gintuen, kontuz ibil gintezan zorro-lapurrekin, jendez gainezka zegoen hirigunean.
2. Lapurrak nire poltsari eutsi zion, eta agindu zidan erlojua eman niezaion ihesi joan aurretik.
3. Susmagarriak behin eta berriz zioen bera ez zela errudun, eta esan zuen lapurretaren uneen etxean egon zela erakusten zuten frogak zituela.
4. Abokatu batekin hitzordua adostea iradokitzen dut, zure epaiketarako presta zaitezten horrela.
5. Nik jakin nahi nuen zer ari zen gertatzen, baina polizia-agenteak ziurtatu zidan guztia kontrolpean zegoela.

UNIT 6

1. Ondasun asko zituzten gure aitona-amonengandik diru kopuru handia jaso genuen oinordetzan.
2. Elementu/Gai hau, merkatuta dagoena, dendako eskaintzarik onena da.
3. Sarri, atseginez laguntzen diogu euren familientzako nahikoa jateko erosi ahal ezin izaten duen jende behartsuari.
4. Gure erakundeak laguntza ematen du, jendearentzat pobrezia garrantzi handiko kontua den herrialdeetan.
5. Kexatu nintzaion zerbitzariak ez du gaur arte barkamenik eskatu.

Phrasal Verbs

back up: babestu, ziurtatu; atzera egin	go on: gertatu; iraun, jarraitu	set off: aktibatu, bizkortu; atera, abiatu
blow out: (putz eginez) itzali	go out: irten	set out: irten, abiatu
blow up: leherrarazi	grow apart: urruntzen joan	set up: kokatu
break down: hondatu, matxuratu	grow up: hazi, hezi, kozkortu	show up: (leku batean) agertu, aurkeztu
break into: -n (lapurretara) sartu	hand in: aurkeztu	shut down: itxi
break off: hitz egiteari utzi, gelditu	hand over: eskura eman, entregatu	side with: -en alde jarri
break up: (harremana) hautsi, banandu	hang out: denbora-pasa ibili / egon	sign up: izena eman
bring back: itzuli, bueltan ekarri; gogora ekarri	hang up: eseki	sink in: busti, sartu
bring up: hezi, hazi, aipatu	hold (someone) back: (norbait) atxiki, (norbaiti) zerbait egitea oztopatu	sit down: eseri
call off: bertan behera utzi / gelditu	hold on to: (gogor) atxiki, heldu	sit out: ez parte hartu
care for: (-z) arduratu, zaindu	hook up: konektatu, mendeen erori	slack off: lan-erritmoa moteldu
carry away: herrestan eraman, eraman	keep away: ez gerturatu	speak up: iritzia eman
carry on: jarraitu, segitu	keep on: jarraitu	speed up: azeleratu, azkartu
carry out: gauzatu, burutu	key in: tekleatu	spread out: zabaldu, sakabanatu
carry up: eraman	kick in: eragina izaten hasi	stand out: nabarmendu
catch on: ulertu	lead away from: banandu, aldendu	stand up for: defendatu
catch up with: harrapatu	leave out: kanpoan / alde batera utzi, baztertu, ez aipatu	start off: hasi, ekin
check in: izena eman; fakturatu	let down: desengainatu, huts egin	stay away: urrundu, ez hurbildu
check out: ordaindu eta joan	let off: barkatu, joaten utzi	stay behind: gelditu
check up (on someone): (norbaitekiko) miaketa -lanak egin	live up to: -en mailan egon; bete	stay on: gelditu
clear up: argitu, oskarbitu	lock out: kanpoan gelditu atea irekitzeko giltzarik gabe	stop over: geldialdia egin, gaua pasatu
come along: (aukera) iritsi / etorri; lagundu	log in: saioa hasi	switch off: itzali
come back: itzuli	log out: saioa amaitu / utzi	take after: -en antza izan
come down with: (gaixotasuna) erantsi / harrapatu	look after: (norbait) zaindu	take away: -i uko egin, kendu
come out: irten, atera	look at: begiratu, behatu, aztertu	take back: (itzulketa) onartu
come round: iritsi	look for: bila ibili	take in: jaso, antzeman
come up with: otu, proposatu	look out: kontuz ibili	take off: aieratu; atera; (arropa) kendu
cut down on: -en kontsumoa murriztu	look over: gainbegiratu	take on: kontratatu
deal with: -en kargu egin; jorratu	look to: -ekin pentsatu	take out: atera; gonbidatu
drive off: (autoz) joan / alde egin	look up: bila ari izan; bisitara joan; hobetu	take over: -en ardura hartu; kontrolatu
drop out: (ikasketak) utzi	look up to: miretsi, errespetatu	take up: bete, ardura izan
ease up on: laxatu, lasaitu	make up: asmatu	tell apart: desberdindu
end up: bukatu	pass on: (mezua, informazioa) eman, pasatu	try out: probatu
feel like: gogoa izan	pay back: dirua itzuli	try out for: -rako / -(t)zeko frogak gaintitzen saiatu
figure out: aurkitu	pay up: (zor dena) ordaindu	turn against: (norbaiten / zerbaiten) aurka jarri
fill in: (inprimakia edo agiria) bete	pick out: aukeratu	turn away: baztertu, ez onartu
find out: aurkitu; jakin, berri izan	pick up: jaso, bila joan; hartu	turn back: itzuli
fit in: sartu, moldatu, egokitu	point out: seinalatu, adierazi	turn down: (bolumena) jaitsi
get along: ondo konpondu	pull into: -n sarrarazi	turn in: entregatu; oheratu
get around: lekualdatu, batetik bestera ibili	pull out: atera, erauzi	turn into: bihurtu, bilakatu
get away with: zigorrik gabe irtetea lortu	pull up: igo	turn off: itzali
get back: itzuli, bueltatu	put back: berriro bere lekuan utzi	turn on: piztu
get in: sartu	put down: gutxietsi; oharrak hartu / idatzi	turn out: suertatu, atera
get into: -n sartu / nahasi	put off: atzeratu, gerorako utzi	turn to: -engana jo
get off: (garraiobide batetik) jaitsi	put on: gizendu; (arropa) jantzi	turn up: aurkeztu, azaldu; (bolumena) igo
get on: (garraiobide batera) igo	put out: itzali	use up: erabili, kontsumitu
get out: (-tik) irten / jaitsi	put up: (iragarkia) jarri	walk off: alde egin
get over: (gaixoaldia) gaintitu, osatu	put up with: jasan, nozitu	walk on: ez gelditu, aurrera jarraitu
get to: -ra heldu	run away: ihes egin	warm up: berotu
get together: elkartu, bildu	run into: -ekin topo egin	watch out: kontuz ibili
get up: jaiki; zutitu	run off with: -ekin ihes egin	wipe out: suntsitu, ezabatu
give away: salatu; oparitu; argitu	run out of: gabe gelditu	work out: aurkitu; konpondu
give back: itzuli	run over: (autoarekin) harrapatu, zapaldu	work up to: muturreraino garatu
give up: (zerbait egiteari) utzi	rush off: korrika eraman	wrap up: bildu
go back: itzuli; atzera jo	save up: aurreztu, (dirua) bildu	
go down: jaitsi	send back: itzuli	
go in for: praktikatu	send up: bota, jaurti	
go off: joan, alde egin		

Prepositions

Verbs + Prepositions

agree with: -ekin ados egon
apologise for: -gatik barkamena eskatu
apologise to: -i barkamena eskatu
appear in: -n agertu
apply for: eskaera egin, eskatu, -(t)zeko eskaera aurkeztu
apply to: -ra aurkeztu; -ra zuzendu
argue about: -i buruz / -gatik eztabaidatu
argue with: -ekin eztabaidatu
arrive at: (leku batera) iritsi
arrive in: (hiri, herrialde batera) iritsi
ask for: eskatu, eskaera egin
base on: (-n) oinarritu
believe in: (-n / -engan / -ekin) sinetsi
belong to: -ena / -koa izan
break up with: -ekin hautsi
care about: -z kezkatu / arduratu
charge for: -gatik ordaindu
charge with: leporatu, -gatik salatu
collide with: -en aurka talka egin
compare to / with: -ekin konparatu
compete with: -ekin lehiatu

complain about: -z kexatu
concentrate on: -n kontzentratu
crash into: -en aurka talka egin
defend against: -tik / -gandik defendatu / babestu
depend on: -en menpe egon; -ekin fidatu
devote (oneself) to: (lan egin) zerbaitetan, eman, jardun
dig for: zerbaiten bila zulatu / induskatu
disagree with: -ekin ez ados egon
discuss (something) with: -ekin zerbaiti buruz hitz egin
dream of: -ekin amets egin
explain to: -i azaldu
face with: -i aurre egin / eman
fight against: -en aurka borrokatu
hear about: (zerbait) entzun, -en berri izan
hear from: -en albisteak / berriak eduki
hear of: (zerbaiti / norbaiti buruz) entzun / jakin
invite to: -ra gonbidatu
lead to: -ra eramán, eroan
learn about: -en berri izan

learn from: -tik ikasi
listen to: (-i) entzun
move to: -ra lekualdatu
participate in: -n parte hartu
pay for: (-gatik) ordaindu
prepare for: -rako prestatu
prevent from: saihestu, ekidin
provide ... with: -z / -ekin ...hornitu, eskaini
refuse to: -i uko egin
rely on: -en menpe egon
remind of: gogorarazi
return to: -ra itzuli
search for: bila ibili
set in: -n girotu / garatu
succeed in: lortu
suffer from: -ko gaitza izan, jasan
talk about: -z / -i buruz hitz egin
talk to / with: -ekin hitz egin
think about: -ekin / -engan pentsatu
think of: -n / -engan pentsatu; iruditu
wait for: -en zain egon
warm to: -en begikotasuna lortu
worry about: -ekin / -z kezkatu

Nouns + Prepositions

amount of: kopuru
aspect of: itxura
awareness of: -i buruzko kontzientzia / ezagutza
benefit of: -en abantaila
case of: -en kasuan
challenge of: -(t)zeko erronka
chance of: -(t)zeko aukera
confidence in: -engan / -ekin konfiantza
cost of: -en kostu
danger of: -(t)zeko arrisku
effect on: -engan eragina
end of: -en bukaera
example of: -en adibide
feeling of: -en sentsazio
form of: -(t)zeko era
fraction of: -en oso zati txiki
group of: talde
in appreciation of: -en erakusgarri, -i eskerrak adierazteko

increase in: -en igoera / gorakada
intention of: -(t)zeko asmo
interest in: -n interesa
lack of: -ik eza, gabezia
loss of: -en galera
method of: -(t)zeko era / modu
middle of: -bide
need for: -en / -(t)zeko behar
number of: (-en) kopuru / zenbaki
part of: -en zati
perception of: ulertzeko modu, -en pertzepzio
(take) pleasure in: -n atsegin izan / hartu
(take) pride in: -z harro egon
protection from: -engandik / -tik babes
reaction to: -ekiko erantzun / erreakzio
reason for: -(t)zeko arrazoi
report on: -i buruzko txosten
rest of: gainerako

review of: -en kritika / berri labur
rights of: -en eskubide
role in: -en paper
search for: -en bilaketa
sense of: -en sentsazio
shape of: -(t)zeko era
share of: -en zati
sign of: -en seinale / ezaugarri
smell of: usain
solution to: -en erantzun / irtenbide
speed of: -en abiadura
style of: -(t)zeko estilo, modu
sympathy for: -ekiko gupida
victim of: -en biktima
warning of: -en ohartarazpen / abisu
waste of: -en galera
way of: -(t)zeko era / modu
worth of: prezioan

Adjectives + Prepositions

attracted to: -k erakarrita (sentitu)
aware of: -en jakitun
capable of: -(t)zeko gai
comfortable with: -ekin gustura
connected to: -ekin lotuta
dedicated to: -i eman / eskaini
different from: -engandik / -tik desberdin
eager to: -(t)zeko grinatsu
excited about: -gatik / -ekin urduri / hunkituta
(be) familiar with: ezagutu; -ekin ohituta (egon)
fond of: zale
full of: -z bete
good at: -n / -entzat / -rako on
good for: -(t)zeko / -rako on
grateful for: -gatik eskerturik (egon)

grateful to: -i eskerturik (egon)
happy with: -ekin pozik
interested in: -n / -ekin interesa
involved in: -n nahasita
(be) jealous of: -en inbidia (izan)
kind to: -ekin atsegin
(be) late for: -ra berandu (iritsi)
mad about: -ekin txoratuta
open to: -tzat irekita
opposed to: -en aurka
plenty of: asko
positive about: -z ziur
proud of: -z / -ekin harro
relevant to: -entzat garrantzitsu
responsible for: -en arduradun

satisfied with: -ekin pozik
scared of: -(t)zeko beldur
separated from: -gandik / -tik bananduta
similar to: -en antzeko
suited to: -(t)zeko gai
terrible at: -n / -entzat / -rako ikaragarri txar
thrilled by: -ekin gogoia berotu; (zerbait) biziki gustatu
tired of: -z / -ekin nekatuta
unhappy with: -n / -ekin batere ez pozik
upset about: -gatik nahigabetuta; -gatik haserre
upset with: -ekin haserre / minduta
willing to: -rako / -(t)zeko prest
worried about: -ekin / -z kezkatuta